

Iskalla maffiasvek

En kvantitativ innehållsanalys om hur organiserad brottslighet gestaltas i svensk nyhetsmedia

Ice-cold betrayal of mafia

A quantitative study about how organized crime is portrayed in Swedish news media

Erika Thunberg Aureliusson och Linnéa Fernström

Medie- och kommunikationsvetenskap

Information och PR

C-uppsats 15 hp

Johan Lindell

17 januari 2019

Löpnummer: 66

Sammanfattning

Brott är generellt sett ett område som motsvarar många kriterier för nyhetsvärdering inom journalistiken och ämnet lockar till läsning. När media rapporterar om olika händelser i världen får därför framförallt våldsbrott mycket publicitet. Det finns tidigare forskning som visar att medias frekventa rapportering om brott skapar en obefogad rädsla hos befolkningen.

Mycket forskning kring brott i media finns både nationellt och internationellt, men denna studie fokuserar på en viss typ av brottslighets plats i media som inte alls är lika utforskat, nämligen organiserad brottslighet. Vi tittar på hur den organiserade brottsligheten gestaltas i svensk nyhetsmedia, vilka skillnader det finns i rapporteringen av denna typ av brott i jämförelse med annan kriminalitet, samt om rapporteringen i morgonpress och kvällspress skiljer sig från varandra.

Undersökningen gjordes genom en kvantitativ innehållsanalys på 200 artiklar. Hälften av dessa var publicerade i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet som representerar morgonpress medan den andra hälften hämtats från Aftonbladet och Expressen som i undersökningen representerar kvällspress. Artiklarna är också uppdelade där 100 stycken behandlar organiserad brottslighet och de resterande 100 annan typ av kriminalitet. Undersökningen visade att rapporteringen om de olika typerna av brott skiljer sig. Organiserad brottslighet får mer fysisk plats i tidningarna då de i fler fall finns med bilder. Denna typ av kriminalitet framställs som ett större hot/risk än annan brottslighet, händelser gestaltas mer förstorat, och bilderna i dessa artiklar förstärker ofta en hotfull känsla. Organiserad brottslighet gestaltas som farligare än annan brottslighet. Vi såg utöver detta också skillnader i de olika typerna av press. Kvällspress skriver på ett mer förstorat sätt om organiserad brottslighet än vad morgonpress gör, vilket i denna studie innebär att de använder fler ord som endast finns där i syfte att förstärka olika känslor. Kvällspress använder sig också mer av bilder för att befästa de känslorna artikeln ska förmedla.

Med stöd av dagordningsteorin, nyhetsvärdering och nyhetsurval, gestaltningsteorin samt kriminaljournalistik har vi utefter våra resultat analyserat och diskuterat vår forskningsfråga. Vi förstår varför organiserad brottslighet får mycket plats då den uppfyller kriterier för att skapa mediedramaturgi, men anser att det kan vara problematiskt då media med hjälp av sin gestaltning kan skapa en obefogad oro och rädsla bland publiken. Detta påverkar inte bara individen utan även samhället i stort eftersom människors bild av den kriminella världen kanske inte stämmer överens med verkligheten. Eftersom detta kan ge effekt på hela samhället anser vi att studien är relevant för makthavare i landet och Polismyndigheten.

Under denna studie har det framgått att forskning om organiserad brottslighet är begränsad. Det finns dåligt med statistik och fakta om denna typ av brott och vi ser gärna att man i framtiden forskar vidare i fältet. Som påbyggnad av detta finns det inte heller mycket forskning att hitta om organiserad brottslighet i förhållande till media. Detta saknas framförallt i svensk forskning och vi skulle gärna se framtida svenska forskare fördjupa sig mer i detta område, till exempel genom en liknande studie, med ett större empiriskt material, för att få en ännu bättre bild av gestaltningen av organiserad brottslighet i media.

Nyckelord: Organiserad brottslighet, gestaltning, dagordningsteorin, nyhetsmedia.

Abstract

Crime is an area that meets the requirements for being highly valued as a news topic and is often something that attracts the readers. When media is reporting about what's going on in the world is especially violent crimes getting much publicity. Previous research shows that medias frequent way to report about crimes creates an uncalled-for fear among the population.

There is a lot of national and international research about crime in media, but this study will focus on a special type of crime and the place it has in media, namely organized crime. We look at how organized crime is portrayed in Swedish news media, which differences it is compared to other crimes, and also if morning press and tabloid press reports in different ways and in that case how. The study was done by a quantitative content analysis on 200 articles. Half of these were published in Dagens Nyheter and Svenska Dagbladet which is morning press while the other half is from Aftonbladet and Expressen which represents the tabloid press. The articles is also divided in to 100 articles about organized crimes and the remaining 100 about other crimes. The study shows that the reporting about the two types of crimes has differences. Organized crime gets more physical space in the papers due to the fact that these crimes more often has pictures in the articles. This type of crime is portrayed like a bigger threat and risk compared to other crimes, it is often written in a magnified way and the pictures is used to increase the sense of threat/risk. Organized crime is portrayed as much more dangerous than other crimes. We also saw differences in the two types of newspaper. Tabloid press is writing in a more magnified way than morning press, which in this study means that they more often use words that is only there in the purpose of increasing the sense of threat. Tabloid press is also using more pictures to fortify the feeling that the article is supposed to mediate.

With the support of the agenda setting theory, valuation and selection of news, framing theory and court journalism did we along our results analyze and discuss the research question. We understand why organized crime is getting as much publicity as it does, due to the fact that it fulfills the criterias to create media dramaturgi, but we also see it as a problem as media with its portraying can create an uncalled-for fear and concern among the crowd. It does not just affect the person but also the society since the image of the criminal world that people has disagree with the reality. Since this can affect the entire society we mean that this study is relevant for rulers of the country and the police.

During the study has it been stated that research about organized crime is limited. There is not much statistics and facts about this type of crime, so we would like to see more research in this field overall. Build up on this there is not much research to find about organized crime in relation to media either. Above all it is the swedish research that's lacking in this field and we would like to see future swedish researchers immerse themselves into this field. For example, through a study like this, but with a bigger empirical data, to get a better understanding of the relationship between organized crime and media.

Keywords: Organized crime, framing, agenda setting theory, news media.

Förord

Denna uppsats är samförfattad vilket betyder att båda författarna, Erika Thunberg Aureliusson och Linnéa Fernström tar lika stort ansvar för genomförandet av hela studien och gemensamt författat hela uppsatsen.

Vi vill ge vår handledare Michael Karlsson ett extra tack som varit med och stöttat oss genom hela processen.

Karlstad 17 januari 2019.

Erika Thunberg Aureliusson & Linnéa Fernström

Innehållsförteckning

1. Inledning	9
1.1 Bakgrund och problemformulering.....	9
1.2 Syfte och frågeställningar.....	10
1.3 Definition av centrala begrepp.....	12
1.4 Disposition.....	12
2. Tidigare forskning	14
3. Teoretiska utgångspunkter	17
3.1 Dagordningsteorin.....	17
3.2 Nyhetsvärdering och nyhetsurval.....	18
3.3 Gestaltningsteorin.....	19
3.4 Bilder och gestaltning.....	20
3.5 Kriminaljournalistik.....	21
3.6 Teoretisk sammanfattning.....	22
4. Metod	23
4.1 Population och urval.....	23
4.2 Reliabilitet och validitet.....	25
4.3 Operationalisering.....	25
4.4 Metodologiska problem.....	27
4.5 Forskningsetiska överväganden.....	28
5. Resultat	30
5.1 Vilka, om några, skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet gestaltas i jämförelse med annan brottslighet?.....	30
5.2 Vilka, om några, skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet framställs i morgonpress respektive kvällspress?.....	36
5.3 Vilka, om några, skillnader/likheter finns i rapporteringen av brott när det kommer till att gestalta organiserad brottslighet kontra annan brottslighet som hot eller risk mot samhället?.....	43
5.4 Hur gestaltar svensk nyhetsmedia organiserad brottslighet?.....	46
6. Analys och diskussion	48
6.1 Vilka, om några, skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet gestaltas i jämförelse med annan brottslighet?.....	48
6.2 Vilka, om några, skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet framställs i morgonpress respektive kvällspress?.....	49
6.3 Vilka, om några, skillnader/likheter finns i rapporteringen av brott när det kommer till att gestalta organiserad brottslighet kontra annan brottslighet som hot eller risk mot samhället?.....	51
6.4 Hur gestaltar svensk nyhetsmedia organiserad brottslighet?.....	52

7. Slutsatser och framtida forskning.....	54
8. Implikationer för samhället och arbets-/yrkesliv	58

1. Inledning

“Gängen som mördar i Sverige” (Expressen, 2017).

“Säpo: De vill ha väpnad kamp och bär kniv” (Dagens Nyheter, 2017).

“Iskalla maffiasveket” (Expressen, 2017).

Organiserad brottslighet sker främst för att tjäna pengar, det är en slags kriminell affärsverksamhet som utförs av grupper (Brottsförebyggande rådet, 2018). I media finns en uppsjö av tunga rubriker som de ovan om denna sorts brottslighet. Den svenska befolkningen får mängder med information av media om gäng som mördar, våldtar och misshandlar. En man som levt i dessa kriminella kretsar som media gärna rapporterar om är Peter Rätz. Under 9 år arbetade han som polisinfiltrotör och har bland annat infiltrerat i Hells Angels, Bandidos och Brödrskapet och var högt aktad inom gängen innan han blev avslöjad. Rätz har mycket erfarenhet av den våldsamma undre världen som media väljer att visa, men förklarar också att detta endast är en liten del av vad de kriminella gängen verkligen gör. Deras huvudsyssla är inte att mörda och misshandla utan att, ändock på olagliga sätt, tjäna pengar (Sundevall, 2009). Hans berättelse gör att vi frågar oss om denna beskrivning verkligen stämmer överens med den bild publiken får av media om organiserad brottslighet. Framställs den organiserade brottsligheten som annan brottslighet, eller finns det skillnader i hur händelser inom olika brott skildras och rapporteras? Studien undersöker därför brott i nyhetsmedia med fokus på organiserad brottslighet, hur den gestaltas och om den framställs på ett annat sätt än annan kriminalitet.

1.1 Bakgrund och problemformulering

Alitavoli och Kaveh (2018) skriver om en gallupundersökning som visar en dramatisk minskning av brottslighet i USA mellan åren 1993 och 2014. Samtidigt som frekvensen av brott minskat har allmänhetens rädsla för brott i USA ökat. De förklarar att detta har ett samband genom media som skapat en konstruerad bild av verkligheten på grund av frekvensen av brottsrapportering och gestaltningen av kriminaliteten i samhället. De menar alltså att i takt med att journalister skriver mer om kriminalitet ökar känslan av otrygghet. Media har ett stort ansvar som informationsförmedlare då de till stor del har makt över människors världsbild, som studien ovan bekräftar (Strömbäck, 2015). Strömbäck (2008) presenterar i sin tur en rapport om hot och risker i nyhetsmedia att händelser som består av just hot eller risker tar upp en tredjedel av TV-nyheter

tid. Detta är endast räknat på sådant som är tidsmässigt, geografiskt eller kulturellt nära, och i gruppen hot och risker inkluderas i Strömbäck's studie kriminalitet. Något som kan dras som slutsats från nämnda studier ovan är att brottslighet har en stor plats på medias agenda. Vilket även kan påvisas genom att kriminalitet och media tillsammans har blivit ett helt eget forskningsfält under namnet kriminaljournalistik, vilket är just det område denna studie placeras i. Forskningsområdet kriminaljournalistik är ett växande fält som i avhandlingen "En studie i medier och brott" av Esther Pollack från 2001 beskrevs inte vara så undersökt. Idag, 17 år senare, kan vi hitta flera studier inom området men de flesta härstammar framförallt från USA. Vårt problemområde som fokuserar på just organiserad brottslighet i media har vi dock svårt att hitta forskning om, vilket är en faktor som gjort oss ännu mer intresserade av att studera detta djupare. Inom fältet vill vi fokusera på gestaltningen av organiserad brottslighet i nyhetsmedia. Vi vill undersöka detta genom att studera hur dessa brott gestaltas, och om sättet den organiserade brottsligheten framställs på skiljer sig från annan brottslighet till exempel om någon typ gestaltas som större hot och/eller risk. I studien vill vi också undersöka om gestaltningen av de olika typerna av brott skiljer sig mellan morgonpress och kvällspress.

Vårt forskningsproblem kommer att studeras genom att undersöka nyhetsartiklar som behandlar olika typer av brott för att kunna se om det finns skillnader i rapporteringen av brott i media. Forskningsproblemet är inte bara något som inte undersökts på djupet innan, utan får också ses ha en hög samhällsrelevans. Gestaltningen och frekvensen av brottsrapportering påverkar både samhället och enskilda individer. Det kan, precis som studien Alivotali och Kaveh (2018) skriver om, ha inflytande över människors känsla av otrygghet, samtidigt som massmedias rapportering har verkan över vilka samhällsproblem som hamnar i offentligheten och därmed hamnar på människors dagordning (Shehata, 2015).

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med undersökningen är att med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys se om svensk nyhetsmedias gestaltning av organiserad brottslighet respektive annan brottslighet skiljer sig. Vi vill genom studien se om det finns tydliga kännetecken på hur organiserad brottslighet framställs i jämförelse med annan kriminalitet och om organiserad brottslighet gestaltas som större hot eller risk mot samhället. Vi vill också undersöka om morgonpress och kvällspress gestaltar organiserad brottslighet på olika sätt.

För att besvara syftet ställs frågeställningen:

-Hur gestaltar svensk nyhetsmedia organiserad brottslighet?

Med följande underfrågor:

- Vilka, om några, skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet gestaltas i jämförelse med annan brottslighet?

För att ta reda på hur organiserad brottslighet gestaltas i nyhetsmedia valde vi att ställa organiserad brottslighet i relation till annan brottslighet och på så vis se om det finns några skillnader/likheter dem emellan, både när det kommer till text och bild. Anledningen till att vi vill titta på både text och bild är grundat i gestaltningsteorin som berättar att händelser förmedlas på olika sätt, och hur journalister väljer att gestalta människor, organisationer och händelser ger effekt på publiken (Shehata, 2012). Vilket Nilsson (2015) beskriver även görs med hjälp av bilder. Inom journalistiken används bilder som ett sätt att styra tolkningen av artikeln vilket vi ser som ett sätt att stärka sin gestaltning, därför har vi under denna studie även inkluderat variabler som behandlar just bilder som publiceras i artiklar.

- Vilka, om några, skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet framställs i morgonpress respektive kvällspress?

När vi tog fram de teoretiska utgångspunkter som studien bygger på insåg vi att det finns skillnader i hur morgonpress och kvällspress väljer att publicera sitt innehåll något som skulle kunna tillföra intressanta resultat till studien.

- Vilka, om några, skillnader/likheter finns i rapporteringen av brott när det kommer till att gestalta organiserad brottslighet kontra annan brottslighet som hot eller risk mot samhället?

Av den tidigare forskning vi tagit del av kan vi se att hot och risker i nyhetsmedia tar upp en tredje del av TV-nyheters tid (Strömbäck 2008). Vi ville se om detta är något som märks av i media och hur de i så fall gör det när de rapporterar om organiserad brottslighet. För att göra det valde vi att även här sätta det i relation till annan brottslighet.

Dessa underfrågor ställs för att de tillsammans ska ge svar på vår huvudsakliga frågeställning. De är smala och konkretiserade för att kunna avgränsa och göra undersökningen genomförbar.

1.3 Definition av centrala begrepp

Organiserad brottslighet - Organiserad brottslighet begås av fler än en person och är organiserade brott som planerats i förväg. Denna typ av brottslighet sker främst för att tjäna pengar och är en kriminell affärsverksamhet (Brottsförebyggande rådet, 2018).

Annan brottslighet – All annan brottslighet som inte placerar sig i denna studie under begreppet “organiserad brottslighet”.

Gestaltning - Inom forskning definieras begreppet gestaltning på flera olika sätt, en av de mest citerade definitionerna har skrivits av Robert Entman som beskriver att gestalta är “att välja vissa aspekter av en uppfattad verklighet och göra dem mer framträdande i en kommunicerande text, på ett sätt som framhäver vissa specifika problembeskrivningar, orsaksförklaringar, moraliska värderingar och/eller sätt att lösa problem”. Med andra ord hur man väljer att skildra verkligheten genom att lyfta fram vissa perspektiv och antingen tona ner eller ta bort andra (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017).

Kriminaljournalistik - Medias rapportering om alla typer av brott. Zarnecki, professor i kriminologi, menar att kriminaljournalistens uppdrag är att informera medborgarna om en sann bild av kriminaliteten i samhället (Zarnecki, 1994).

1.4 Disposition

I vårt inledande avsnitt presenteras, efter en kort inledning, bakgrunden till vårt forskningsproblem, syftet och våra frågeställningar samt definitioner av centrala begrepp. I kapitlet nedan redogör vi för den tidigare forskning vi tagit del av som vi anser vara relevant för undersökningen, vilket innehåller både internationell och framgångsrik svensk forskning. Vidare beskriver vi det teoretiska ramverk som studien bygger på, dels viktiga teorier inom medie- och kommunikationsvetenskap, men även forskningsområdet kriminaljournalistik som är det forskningsområde som vår studie placeras i. Efter dessa redogörs vår valda metod med motivering av den. I metodkapitlet hittas även avsnitten population och urval, metodologiska problem, forskningsetiska överväganden samt en operationalisering av våra variabler. Därefter kommer ett avsnitt där resultatet presenteras med ett avsnitt för respektive forskningsfråga, med den huvudsakliga forskningsfrågan som avslutning. Följande kapitel som heter “analys och diskussion” är upplagt på samma sätt som resultatet. Efter det presenteras slutsatser av studien

och framtida forskning, och avslutningsvis finns ett avsnitt om implikationer för samhället och yrkesliv.

2. Tidigare forskning

Vår studie om hur organiserad brottslighet gestaltas i nyhetsmedia placerar sig i forskningsområdet kriminaljournalistik. Forskningsfältet har snabbt vuxit och har studerats mycket. I de eftersökningar som gjorts har vi hittat flertalet uppsatser, avhandlingar och rapporter som på något sätt har ett samband med vår studie. I en mexikansk artikel från 2016 presenteras en studie på hur organiserad brottslighet gestaltas i internationell media. Deras resultat visade en tydlig skillnad mellan europeisk-, amerikansk och mexikanskpress. Den europeiska pressen tenderar till att rapportera betydligt mer om våld. Europeisk media lägger också, enligt artikeln, betydligt mindre fokus på ekonomiska effekter av organiserad brottslighet än den amerikanska och mexikanska pressen. I artikeln beskriver de också baserat på dessa resultat att rapporteringen av brott, och hur de gestaltas, kan ge människor en ökad känsla av oro för hot och risker i samhället och mot sig som individer. Detta är något som flera forskare som vi presenterar nedan också kommit fram till, och teorier som dagordningsteorin som finns med i vårt analytiska ramverk styrker också att detta kan bli en påföljd av brottslighet i nyhetsmedia. Något som dock skiljer denna mexikanska studie från andra är att resultatet också visar att rapporteringen av organiserad brottslighet kan ge positiva effekter på samhället. Sättet internationell press gestaltar organiserad brottslighet kan ge både politiker och allmänheten en ökad förståelse för effekterna av denna sorts kriminalitet, vilket i sin tur kan vara en del i att bekämpa den organiserade brottsligheten (Muniz, Ramirez, 2016). Muniz och Ramirez artikel är det närmsta vi kommit till vår specifika frågeställning. Övrig forskning vi har hittat rör vid vårt ämne men har inte delat in brotten i olika kategorier och har inte alls något fokus på just *organiserad* brottslighet, vilket är en vital del i vår undersökning.

Vi har i introduktionen skrivit om en amerikansk gallupundersökning som Alitavoli och Kaveh (2018) beskriver i sin rapport. Undersökningen gjordes mellan åren 1993 och 2014 och visar en minskning av brott i USA, samtidigt som rädslan för brott i samhället ökar. Rapporten påvisar ett samband med den ökade rädslan till massmedias frekventa brottsrapportering. Journalisternas sätt att gestalta och rapportera om brott påverkar människors världsbild och har enligt rapporten gjort att en obefogad rädsla i det amerikanska samhället har ökat. Rapporter som denna hjälper oss då det konkretiserar och styrker dagordningsteorin och gestaltningsteorin som finns med i vårt teoretiska ramverk. Detta i sin tur är ett stöd för oss när vi vill få svar på våra frågeställningar.

I Sverige finns ett framstående namn som är svårt att bortse från när kriminaljournalistik ska undersökas, Esther Pollack. Pollack är docent i journalistik och har bland annat skrivit

avhandlingen "En studie om medier och brott" som vi har, och kommer att, referera till flertalet gånger i vår uppsats. Pollack beskriver i avhandlingen media och brott som "ett oskiljaktigt par" och har i sin avhandling flera exempel på när olika brott blivit medierade. Hon beskriver brott som händelser som uppfyller kraven för den mediedramaturgi journalister vill uppnå och att brottsrapportering vuxit fram till ett slags mediaspektakel (Pollack, 2001). Pollacks avhandling är ett stöd för oss då hon förklarar brott och medier samt sambandet däremellan.

I en av våra frågeställningar vill vi analysera skillnader och likheter i rapporteringen av brott i morgonpress respektive kvällspress. Pollack (2001) beskriver brott som en säljande produkt vilket anses ha betydelse för kvällspressens lösnummerförsäljning medan morgonpress snarare lever på prenumeranter. En studie som Pollack presenterar visar att våldsbrott dominerar i all media med undantag av dagens kvalitetspress, något som benämns som morgonpress i denna studie. Ekonomisk brottlighet får däremot betydligt mer plats i kvalitetspress men inte alls mycket publicitet i övrig media. De som läser kvällspress får alltså betydligt mer information om våldsbrott än ekonomiska brott vilket är något som blivit kritiserat enligt Pollack.

Slutsatser som kan dras av detta är att kvällspress med andra ord behöver vara mer säljande och locka läsare på ett annat sätt än vad dagspress behöver. Strömbäck är inne på liknande slutsatser i sin rapport (2008) om hot och risker i nyhetsmedia, där han beskriver hur morgonpress ofta publicerar innehåll som anses som viktigt och sådant människor bör ta del av, medan kvällspress istället rapporterar om vad befolkningen uppfattas vara intresserade av. Örnebring och Jönsson (2004) menar att tabloidjournalistik, i denna studie benämnt som kvällspress, lever på sensationer, skandaler och publicerar ofta de ytliga och de kanske mer spännande nyheterna än det verkliga och bakomliggande.

En av våra variabler behandlar om journalistens namn finns under den publicerade texten. Anledningen är det Örnebring och Löfgren Nilsson skriver gällande hot inom journalistiken (2016). De beskriver hur nästan en tredjedel av Sveriges journalister blev hotade minst en gång under 2013. I resultatet av deras studie kan vi se att svenska journalister är mer synliga än i de flesta andra länder, exempelvis är deras mejladresser lättillgängliga vilket gör att personerna bakom texterna är enklare att få tag på. Vi vill titta på om det här är något som märks av vid publicering och om det finns några skillnader när journalisten skriver under med sitt namn beroende på innehåll eller i vilken typ av tidning det publiceras.

Utöver området media och kommunikationsvetenskap ger vi oss genom vår studie också in i forskningsfältet kriminologi. Inom fältet finns olika typer av kriminalitet och något som på senare år fått allt större plats är organiserad brottslighet. Inom kriminologi menar man att de professionella kriminella som arbetar i den organiserade brottsligheten beskrivs utgöra ett hot för Sverige och en ökning av deras brottslighet sker år för år (Tham, 2018). De använder dock alltmer sofistikerade metoder och de största hoten de utgör är mot högt uppsatta personer och organisationer i samhället, samt mot det ekonomiska systemet (Tham, 2018). Deras verksamhet består alltså inte huvudsakligen av mord och våld, vilket vi vill undersöka vidare. Vi vill studera om gestaltningen i media stämmer överens med verkligheten och för att göra detta behöver vi ha en god kunskap om organiserad brottslighet.

Det finns mycket forskning inom ämnet kriminaljournalistik och flera kvantitativa studier av brott i media har gjorts, men av det vi sett verkar det ännu inte vara någon svensk forskare som undersökt vår specifika frågeställning, *organiserad* brottslighet i media och hur det gestaltas. Vi har alltså många tidigare forskare till hjälp, men vår specifika frågeställning är, enligt våra eftersökningar, inte undersökt ännu. Anledningen till det kan vi bara spekulera i men kanske har det med att göra att den organiserade brottsligheten är en sådan liten del av den totala brottslighet som vi ser i landet (2–3%) och att man därför inte fördjupat sig inom ämnet (Sundevall, 2009).

3. Teoretiska utgångspunkter

I avsnittet som följer beskriver vi de teorier vi valt att utgå ifrån i vår studie. Det finns många teorier som kopplas till studien men vi har valt de vi anser vara mest relevanta för vårt syfte och frågeställning. I vårt teoretiska ramverk ingår dagordningsteorin, nyhetsvärdering och nyhetsurval, gestaltningsteorin, bilder och gestaltning samt kriminaljournalistik.

3.1 Dagordningsteorin

Dagordningsteorin bygger på den effekt och makt journalisten har över samhället. Tänk på en känd person eller organisation som du har en relation till. Fundera över hur du och den personen/organisationen kommunicerar. Har ni pratat mellan fyra ögon, eller är det egentligen via en tredje part, massmedia, som ni har kontakt?

Ett vanligt fenomen idag är att organisationer och personer som har makt i samhället skapar och stärker relationer med sin publik via media. När journalister återkommande rapporterar om dem blir det den främsta kontakten publiken har med dem och till exempel när en brottslig händelse sker får journalister en central roll då befolkningen får chans att lära känna de inblandade och få en bild av dessa organisationer och personer, kriminella som laglydiga, genom media. Samtidigt som elitpersoner och organisationer kan skapa en relation med sina publikur via media har journalister också makten att sätta dagordningen genom sitt skrivande. De samhällsfrågor eller de brottsliga händelser de väljer att sätta på löpsedeln resulterar ofta i den dagordning vi människor har och vad vi talar om med varandra. Detta kan ge effekt på hur vår världsbild formas då journalister väljer ut vilka samhällsproblem, hot och risker det väljer att skriva om, vilket är vad dagordningsteorin bygger på (McCombs & Shaw, 1972). Det kan vara ett problematiskt fenomen, eftersom att journalister runt om i Sverige väljer ut vilka händelser som ska vara på vår dagordning och då kan hela vår världsbild bli väldigt vinklad. Skriver nyhetsmedia mycket om kriminalitet i Sverige kommer vi förmodligen uppleva att brottsligheten ökat och på det sättet också känna en otrygghet. Det kan vi se bevis på i undersökningen som Alitavoli och Kaveh (2018) beskriver som vi förklarat mer i vårt avsnitt "Tidigare forskning".

Dagordningsteorin ses som relevant för vår studie då vi behöver denna medvetenhet, om media gestaltar någon sorts brott som att den är mer frekvent än annan brottslighet vill vi som forskare ha förståelsen för dagordningsteorin med oss. Som förklarat ovan utgår alltså dagordningsteorin från att media sätter agendan för människor i samhället, och har makten att bestämma vilken världsbild publiken har. Ofta kan journalisters gestaltningar av brott på detta sätt bli absoluta sanningar för läsaren, vilket även det gör teorin relevant i vår undersökning (McCombs & Shaw, 1972).

3.2 Nyhetsvärdering och nyhetsurval

Idag sker fler händelser som är potentiella nyheter än vad som får plats som innehåll i medierna. En central process inom nyhetsjournalistik handlar därför om att värdera dessa nyheter samt att göra ett urval av dessa, något som går under begreppen *nyhetsvärderingar* och *nyhetsurval*. Dessa två begrepp används ofta i kombination men konkret så handlar nyhetsvärdering om hur dessa möjliga nyheter värderas av journalisterna medan nyhetsurval handlar om vilka nyheter som till sist blir publicerade (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017). Att brott ses som en säljande produkt gör att kriminaljournalistiken dagligen är en del av de här processerna vilket gör att dessa begrepp är en viktig del att ha med sig i genomförandet av denna studie.

Mer djupgående handlar nyhetsvärdering om att journalister, ofta innan urvalet, analyserar om olika händelser har ett nyhetsvärde just den dagen. Detta kan variera beroende på om konkurrensen av plats bland nyheter är hård eller inte. Förutom att ta hänsyn till vilka nyheter som inträffat samma dag finns det fler faktorer som är avgörande. Exempelvis kan det handla om när under dagen nyheten utspelas, vad det finns för intresse hos publiken och vilka resurser som finns tillgängliga (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017). Strömbäck (2008) beskriver också att hur mycket som publicerats om ämnet tidigare har betydelse för nyhetsvärdet, är det ett område som är väldigt uttömt kan en mättnadskänsla uppstå hos publiken vilket gör att värdet på nyheten sänks.

Något annat som diskuteras i samband med nyhetsvärdering och nyhetsurval är det spänningsfält som finns mellan demokrati och marknad. Ser man från en demokratisk synvinkel är nyhetsmediernas primära uppgift att leverera information till oss människor för att vi ska bli medvetna i olika samhällsfrågor. Samtidigt är medieföretag övervägande kommersiella och det blir istället fokus på att förmedla den information som människor vill veta mer om, något som ska locka en större publik vilket i sin tur genererar i en större vinst (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017). Trots att dessa inte går hand i hand har forskare tagit fram gemensamma särdrag för vad som blir en nyhet;

- Tidsmässig, geografisk och kulturell närhet.
- Personer, organisationer eller nationer som har makt eller är kända för publiken.
- Frågor och processer som får stor uppmärksamhet inom politik och i myndighetssfären.

- Avvikande, oväntade och originella händelser.
- Hot och risker för specifika grupper eller hela samhället.
- Uppföljning i frågor och händelser som redan innan blivit en nyhet (Strömbäck, 2015).

Detta är utmärkande egenskaper för vad som blir nyheter och en händelse som uppfyller flera av dessa punkter har desto högre nyhetsvärde. Brott är avvikande och unika företeelser som tillfredsställer många av punkterna ovan vilket ständigt är intressant för nyhetsjournalister. Gallrar vi dessutom bland brotten och endast fokuserar på organiserad brottslighet kan de uppfylla ännu fler punkter då det är en, till skillnad från andra brott, specifik grupp som ofta har välkända klubb- eller organisationsnamn och deras brott påverkar både politik och myndigheter (Pollack, 2001).

Strömbäck och Nord (2005) listar en mycket framträdande studie från Galtung och Ruge kring nyhetsvärdering där punkterna överensstämmer med den ovan, men de adderar även en punkt där de beskriver att händelser som anses som negativa ofta får ett högre nyhetsvärde. Galtung och Ruge (1965) förklarar detta genom att påvisa att människor har enklare att minnas och uppmärksamma negativa händelser snarare än positiva. Negativa händelser har också ofta flera egenskaper som kännetecknar en nyhet, det är till exempel ofta en avvikande händelse som utgör hot eller risk. Detta innebär att en händelse med negativt innehåll har större chans att hamna på löpsedeln, vilket får ses som en anledning till att kriminaljournalistik ofta får en stor plats i nyhetsströmmen vilket gör det till en relevant teori i vår studie (Galtung & Ruge, 1965).

3.3 Gestaltningsteorin

Gestaltningsteorin, som även går under namnet framing theory, handlar om hur en händelse ramas in och gestaltas av media. Händelser kan förmedlas på olika sätt och hur journalister väljer att gestalta människor, organisationer och händelser ger effekt på publiken. Beroende på hur media väljer att framställa detta finns det en risk, eller möjlighet om så vill, att publikens åsikter och attityder formas utifrån detta (Shehata, 2012).

Precis som beskrivet under avsnittet om nyhetsurval och nyhetsvärdering kan inte alla nyheter publiceras i media utan inom journalistiken handlar det alltid om att välja och välja bort. Med andra ord går inte verkligheten att beskrivas precis som den är, det vill säga att nyheterna inte kan ses som spegelbilder av verkligheten. Detta gör att vi människor påverkas av hur medierna väljer

att gestalta vår verklighet och det är just det som gestaltningsteorin handlar om, att medias verklighet blir vår verklighet (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017).

Ett konkret exempel på detta är återigen undersökningen gjord av Alitavoli och Kaveh (2018). Den visar att trots att brottsligheten i USA minskat dramatiskt mellan åren 1993 och 2014 har allmänhetens rädsla för brott ökat, vilket de menar har att göra med hur journalister gestaltar kriminalitet, att de skapar en konstruerad bild av verkligheten. I takt med deras frekventa brottsrapportering ökar känslan av otrygghet hos allmänheten, trots att kriminaliteten egentligen har minskat. Detta visar på att medias verklighet blir vår verklighet.

Som tidigare beskrivet handlar gestaltning om hur media i det här fallet väljer att skildra verkligheten genom att lyfta fram vissa perspektiv och antingen tona ner eller ta bort andra, något som vi kommer att luta oss emot i denna studie (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017). När vi studerar de artiklar vi tagit fram är det vad journalister använder för karaktärsdrag i sin gestaltning av organiserad brottslighet som vi valt att titta på. Vi kommer främst titta på om journalisterna använder sig av några speciella ordval samt hur de väljer att betona och vinkla sina texter.

3.4 Bilder och gestaltning

Tack vare digitaliseringen dominerar bilden idag över texten i svenska tidningar. Forskare pratar om bilden utifrån två perspektiv, som sanningssägare, där det handlar om visuell gestaltning, samt bilden som symbol, där man ställer frågan om bilden uttrycker mening. Forskningen i visuell gestaltning ser på nyhetsbilden som ett sätt att på ett visuellt plan förstärka och ge uttryck, vilket ska ge möjlighet att styra tolkningen av en nyhet. Vissa forskare menar dock att en bild kan ha flera olika betydelser vilket innebär att bilden bör ses både på en manifest nivå, där man kollar på det som direkt uttrycks, men även latent nivå vilket handlar om egna tolkningar (Nilsson, 2015).

Gestaltningsteorin appliceras i forskningsvärlden även inom bildjournalistiken och på samma sätt pratar man om nyhetsvärde och urval. Teorierna pekar på att bilder i media väljs ut och att det finns flera aspekter som påverkar vilken bild som publiceras, såsom personliga åsikter, normer, rutiner, strukturen i organisationen eller politiska hänsynstaganden (Nilsson, 2015).

I denna studie vill vi titta på om det finns några skillnader/likheter när det kommer till rapporteringen av brott och hur organiserad brottslighet kontra annan brottslighet gestaltas som

hot eller risk mot samhället. En av delarna kommer att vara att titta på hur medierna använder sig av bilder, anledningen är precis som beskrivet att bilder används för att på ett visuellt plan förstärka och ge uttryck vilket vi menar är ett sätt att förstärka sin gestaltning. Hur vi analyserar bilderna i våra utvalda artiklar kommer vara grundat i teorierna ovan. Med det sagt är vi medvetna om att det finns utrymme för egna tolkningar av bilder i media och att dessa kanske inte alla gånger stämmer överens med våra. Detta diskuteras ytterligare i metodkapitlet under rubriken ”validitet och reliabilitet”.

3.5 Kriminaljournalistik

Forskaren Ester Pollack förklarar att relationen mellan brottslighet och media ofta beskrivs som ”ett oskiljaktigt par” (2001, sid 9). Pollack menar att forskare inom media och kommunikationsvetenskap såväl som inom kriminologi beskriver de båda områdena så sammanlänkade att det inte går att tala om brottslighet utan att nämna media, ett förhållande som de menar också fungerar åt motsatt håll. Att de tillsammans fått namnet ”kriminaljournalistik” är också en bekräftelse på att områdena tillsammans är ett etablerat forskningsområde som ständigt växer och utvecklas. I följande avsnitt ska vi kort förklara hur kriminaljournalistik vuxit fram hittills.

Redan på 1600-talet skrev dåtidens media om brott, och ämnet har inte blivit mindre relevant efter det. Sättet att skriva på har givetvis förändrats med tiden men utan tydliga start och stopp i perioder. Trender och tendenser inom brottsjournalistik har hela tiden funnits parallellt med varandra och en del från 1660-talets skrivande om brott känner vi igen i dagens kriminaljournalistik (Leth, 1994). Jerzy Zarnecki är professor i kriminologi, han menar att brottsjournalistens uppdrag är att informera om en sann bild av kriminaliteten i samhället. Han beskriver att en ideal kriminaljournalistik vore om journalister ändå informerade allmänheten om brott, men i syfte att hjälpa människor i samhället. Detta genom att till exempel berätta vilken typ av brott som har begåtts och på vilken plats, så att allmänheten kan hålla sig säkra och informerad (Zarnecki, 1994). Den stora skillnaden mellan Zarneckis ideala kriminaljournalistik och verkligheten är journalistens syfte. Medias syfte är att hitta det spektakulära och unika, vilket gör att brott blir centralt och får stor plats. Det viktiga är det kommersiella och vad som säljer för att få läsare att köpa tidningen. Detta gör att mord och andra unika brott har lättare att hamna på löpsedeln än ett snatteri i en matbutik. Kort summerat innebär detta att kriminaljournalister publicerar det som lockar till läsning och därmed får allmänheten kanske inte den information de

faktiskt behöver. Brott och våld säljer, det har ett högt nyhetsvärde och får då också ett stort utrymme i samhället (Mosander, 1994).

3.6 Teoretisk sammanfattning

Grova och våldsamma brott uppfyller majoriteten av de kriterier som forskare nämner för att få ett högt nyhetsvärde. Detta gör att dessa händelser nästan alltid får mycket plats i media och eftersom de idag behöver locka till läsning skildras det inträffade inte helt i enlighet med verkligheten, utan utvalda aspekter och perspektiv förstärks medan andra dämpas. Journalistens skildring stärks ofta ytterligare genom bilder för att styra tolkningen av innehållet ännu mer. Detta gör att kriminaljournalistikens uppdrag, att informera allmänheten om en sann verklighet, inte helt fullgörs. Gestaltningen media använder och den mängd rapportering om brott som sker gör att människors världsbild påverkas av vad de läser, medias bild av verkligheten blir ofta publikens verklighet. Detta påverkar också vad som hamnar på allmänhetens agenda och därmed vad människor talar om, till följd av detta får alltså kriminalitet en stor plats i samhället.

4. Metod

Följande kapitel behandlar de metodologiska tillvägagångssätt som används för att kunna besvara de frågeställningar som tagits fram för att uppfylla syftet med studien. Här presenteras processen kring studiens insamling av empiriska data samt metodologiska problem i samband med dessa. Vidare finns ett avsnitt som visar på vad som gjorts för att studien genomgående ska ha en hög validitet och reliabilitet. Avslutningsvis kommer en redogörelse för hur det empiriska materialet har operationaliserats samt de metodologiska problem som kan kopplas till denna studie.

Undersökningen har gjorts genom en kvantitativ innehållsanalys av 200 artiklar i svensk nyhetsmedia. Kvantitativ innehållsanalys är en gynnsam metod om man vill studera hur media framställer olika grupper i samhället, om man vill jämföra medieinnehåll med den verkliga världen, och om man vill beskriva mönster i mediernas innehåll (Østbye, Knapskog, Helland, Larsen, 2004). Genom denna kvantitativa metod är det meningen att dessa nämnda punkter ska analyseras på ett objektivt och kvantitativt sätt, vilket i vårt fall innebär att studera flertalet artiklar istället för att undersöka en eller ett fåtal i detalj. För att tydliggöra sambandet med det Østbye, Knapskog, Helland och Larsen skriver om till vår undersökning vill vi alltså ta reda på hur organiserad brottslighet, en grupp i samhället, framställs av media. Vi vill också studera skillnader i morgonpress och kvällstidningar, och se om gestaltningen av organiserad brottslighet följer ett mönster i nyhetsmedia. Med andra ord ska studien jämföra medieinnehåll. Då vårt syfte och våra frågeställningar stämmer väl överens med de målsättningar en kvantitativ studie bör ha, anser vi att detta är en bra metod som lämpar sig för oss och denna studie.

4.1 Population och urval

Den population vi valt att behandla i den här studien är svensk nyhetsmedia. För att göra det gjordes ett strategiskt urval där Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Aftonbladet valdes ut, anledningen är att alla fyra tidningar är rikstäckande med en bred läsekrets (Tidningsutgivarna, 2017). I en av våra frågeställningar vill vi studera om vi kan se några skillnader i gestaltningen mellan dagspress och kvällspress och därför är hälften av våra valda artiklar publicerade i Aftonbladet och Expressen, som representerar kvällspress och den andra hälften publicerade i Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter, som representerar morgonpress. Anledningen till att vi vill studera om organiserad brottslighet gestaltas på olika sätt beroende på om det publiceras i dagspress jämfört med kvällspress är Strömbäcks rapport (2008) om hot och risker i nyhetsmedia där han skriver att morgonpress ofta publicerar innehåll som ses som viktigt och sådant människor bör ta del av, medan kvällspress istället rapporterar om vad befolkningen

uppfattas vara intresserade av. Vi vill studera om detta är något som vi tydligt kan se när det kommer till hur organiserad brottslighet gestaltas.

I insamlingen av vårt material har vi fått tillämpat två olika typer av tillvägagångssätt. Vid insamlingen av artiklar gällande annan brottslighet har vi använt oss av syntetisk vecka. Med syntetisk vecka menas att vi utgår från måndag-söndag ur slumpvalda veckor under hela året 2017, som kommer vara den tidsperiod vi riktar in oss på. Här följer ett exempel på hur en syntetisk vecka kan se ut: måndag v. 2, tisdag v.14, onsdag. v. 36, torsdag v. 44, fredag v. 6, lördag v. 28 och söndag v. 50. Denna typ av urval har vi valt för att inte någon händelse ska dominera mer än nödvändigt, vilket är risken om det är en sammanhängande vecka (Østbye, Knapskog, Helland, Larsen, 2004). I vårt fall använde vi oss av en slumpgenerator för att få fram våra datum. Vid insamlingen gällande organiserad brottslighet fanns det inte lika mycket artiklar och därför var det inte möjligt att i detta fall använda oss av syntetisk vecka. Istället samlades artiklar från hela 2017 in för att komma upp i rätt mängd artiklar. Tidsperioden vi valt ut för denna studie är alltså hela år 2017 av anledningen att vi vill se hur media gestaltar organiserad brottslighet idag. Vi ville därför ha ett år som varit nyligen, men valde 2017 istället för 2018 för att kunna uttala oss om ett helt år, och 2018 är under materialinsamlingen till denna studie ännu inte slut, något som tas upp under metodologiska problem som en av begränsningarna i denna studie. Anledningen är att vi inte kan säga är om 2017 skiljer sig från övriga år gällande rapporteringen av brott, samt att vårt empiriska material får ses som relativt litet, vilket gör att vi utifrån denna studie inte kommer kunna generalisera utan kommer bara kunna säga att resultateten pekar åt ett visst håll.

Artiklarna som används i denna studie, oavsett vilken tidning de är publicerade i, hämtas från mediearkivet Retriever. Vid starten av vår undersökning var tanken att endast ha ett sökord per typ av brott, men vi insåg ganska snart att det var svårt att få tag i tillräckligt med artiklar på detta vis. På grund av detta användes följande sökord för “annan brottslighet”:

- Brott
- Polis
- Åklagare
- Våld

Artiklar om organiserad brottslighet hade även de flera sökord. Efter att ha testat olika kända kriminella organisationer kom vi fram till att några gång ger oss fler artiklar än andra från 2017. Därför förekommer några namn på motorcykelgäng bland sökorden till “organiserad brottslighet”, vilka är följande:

- Hells Angels
- Bandidos
- Organiserad brottslighet

“Hells Angels” och “Bandidos” användes till en början och vi samlade samtliga sökresultat från dessa sökord som gick att använda. När dessa tog slut användes “organiserad brottslighet” som sökord. I de fall det funnits fler artiklar än vad som behövts har vi använt oss av en slumpgenerator för att välja ut specifika artiklar, och då använt de som behandlar vårt ämne och är relevant för studien. Är artikeln inte relevant har vi använt slumpgeneratorn för ett nytt nummer. Syftet med studien är att jämföra organiserad brottslighet med annan kriminalitet, därför behandlar hälften, 100 stycken, av de artiklar som tagits fram organiserad brottslighet medan den andra hälften handlar om annan brottslighet.

4.2 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet handlar om pålitligheten i studien och mätningen som genomförts (Bryman, 2018). För att säkerställa att denna studie har hög reliabilitet och att vi uppfattade våra variabler lika har ett interkodartest genomförts, där vi på varsitt håll testat att koda tjugo av våra utvalda artiklar. Resultatet blev att vi totalt kodade 98,5% av variablerna på samma sätt och därför ses överensstämmelsen som god och tillförlitligheten i kodningen som hög. De 1,5% som kodades på olika sätt kopplades inte till en specifik variabel utan var utspridda mellan olika artiklar samt variabler. Trots det höga resultatet i testet gjordes små korrigeringar i både kodschemat och i kodinstruktionerna, för att tydliggöra kodningen ytterligare. Kodinstruktioner togs fram som ett sätt att undvika osäkerhet om hur studien och kodningen ska genomföras samt för att höja objektiviteten, vilket ska styrka reliabiliteten ytterligare (Eliasson, 2018).

Att en studie har hög validitet handlar om att studien mäter det som en avser att mäta (Bryman, 2018). Kodschemat och de variabler som tagits fram, för att uppfylla studiens syfte och ge svar på de frågeställningar som ställs, är grundade i det teoretiska ramverk som studien bygger på vilket ger en hög validitet. Trots det går det ej att bortse från kodarnas personliga värderingar vilket kan ha påverkan på processen (Bryman, 2018). Men med den operationalisering som genomförts och med det kodschemat som är väl grundat i den tidigare forskningen får validiteten trots det anses som hög.

4.3 Operationalisering

Syftet med en operationalisering är att man går från teori till mer konkreta definitioner vilket sedan används som grund i den mätning som studien kommer att byggas på (Bryman, 2018).

Nedan följer en genomgång i vilka variabler som tagits fram i denna studie och hur dessa har operationaliserats.

Identifikationsvariabler

Variabel 1 - Id-nummer

Variabel 2 – Artikelrubrik

Variabel 3 - Tidning publicering

Variabel 4 - Datum publicering

Variabel 9 - Organiserad brottslighet

Variabel 1–4 är identifikationsvariabler. De används för att kunna hitta tillbaka till varje enskild artikel och förenklar sedan arbetet i SPSS (Nilsson, 119–152, 2013). Även variabel 9 får ses som en identifikationsvariabel då den används för att kunna kategorisera våra studerade artiklar. Den är extra viktig för att vi ska kunna svara på vår huvudsakliga frågeställning som kräver att vi ska kunna skilja på artiklar som handlar om organiserad brottslighet och annan kriminalitet.

Variabel 11 - Omnämns kriminell organisation

Variabel 13 - Gestaltning, överdriver/förminskar

Variabel 14 - Gestaltning, objektiv/ subjektiv text

Variabel 11, 13 och 14 tar avstamp i gestaltningsteorin och vi vill genom dessa studera hur journalister väljer att skildra verkligheten i sina texter. Vi kommer främst försöka tolka karaktärsdrag när det kommer till ordval och hur de väljer att betona och vinkla sina texter, vilket görs för att sedan kunna se om det finns skillnader eller likheter hur man gestaltar organiserad brottslighet jämfört annan brottslighet (Strömbäck, Andersson & Nedlund, 2017).

Variabel 10 - typ av brott

Variabel 15 - omnämns namn på offer

Variabel 16 - omnämns namn på misstänkt

Som journalist finns det etiska riktlinjer som du bör förhålla dig till i ditt arbete, därför har vi tagit fram tre variabler som behandlar just det. I variabel 10 vill vi studera om dessa riktlinjer följs lika väl i olika typer av brott eller om det råder tydliga skillnader, och i så fall analysera vad det kommer sig att dessa skillnader finns. När det kommer till variabel 15 och 16 tar det upp en stor

del i de pressetiska reglerna, att som journalist ska du vara försiktig när det kommer till namnpublicering och att det endast är vid allmänintresse som det anses som relevant att publicera namn (Journalistförbundet, 2018). Vi vill studera om detta följs på samma sätt i organiserad brottslighet som i annan brottslighet eller om det finns skillnader dem emellan.

Variabel 5 - finns bild

Variabel 6 - typ av bild

Variabel 7 – bild, känsla trygghet

Variabel 8 – bild, känsla hot/risk

Anledningen till att vi även vill studera bilderna i texterna och inte bara texten i sig är för att i dagens journalistik så dominerar bilden över texten i svenska tidningar (Nilsson, 2015). Vi drar därför slutsatsen att detta bör vara ett sätt som journalister använder sig av för att, på ett visuellt plan, stärka sin gestaltning ytterligare. Variabel 6, 7 och 8 tar därför avstamp i gestaltningsteorin där vi vill studera om man på olika sätt vill använda bilder för att förmedla en känsla av trygghet eller känsla av hot/risk till sina läsare och om det görs, finns det då tydliga mönster i vilken typ av bilder som används i artiklar om organiserad brottslighet respektive annan brottslighet.

Variabel 12 - journalistens namn publicerat

Vi vill studera om journalisterna skriver under med sina namn vid publicering. Anledningen är det Örnebring och Löfgren Nilsson (2013) skriver gällande hot inom journalistiken, att en tredjedel av Sveriges journalister blev hotade under 2013. Vi vill studera om det finns skillnader i vilken typ av tidning de publicerar i samt om det skiljer sig när de skriver om organiserad brottslighet kontra annan brottslighet.

4.4 Metodologiska problem

Precis som beskrivet under avsnittet om reliabilitet och validitet genomfördes små korrigeringar efter vårt interkodartest. Ett problem som vi stötte på var under variabel 12: "Finns journalistens namn publicerat?". Vi insåg att en hel del artiklar hade TT Nyhetsbyrån som källa och därför ingen utskriven journalist, vilket hade gett ett missvisande resultat. Vi bestämde därför att lägga till TT som ett svarsalternativ för att sedan kunna sortera bort dessa i det presenterade resultatet för att utifrån det få svar på om journalister sätter sitt namn under alla typer av artiklar eller ej.

I avsnittet nämner vi även hur studien inte kan ses som helt objektiv och att det är en av de svaga sidorna vid genomförande av en innehållsanalys, vilket är något vi varit väl medvetna om under

hela studien (Bryman, 2018). Därför har vi lagt stor vikt att ta fram ett tydligt kodschema med tillhörande kodinstruktioner för att motarbeta detta i så stor utsträcknings som möjligt.

Variabel 13 är den variabel som vi främst diskuterat huruvida vi borde ha med i vårt kodschema eller inte. Anledningen är att denna kan vara svårtolkad vilket kan innebära att andra forskare skulle kunna koda variabeln på ett annorlunda sätt. Men efter att ha tagit fram tydliga instruktioner hur denna variabel ska kodas och med det höga resultatet i interkodartestet ansåg vi ändå att denna variabel bör vara med och att den skulle kunna tillföra intressanta resultat till studien.

Bryman (2018) beskriver att det är svårt att genom en innehållsanalys få svar på varför-frågor. Resultatet som kommer presenteras har därför inga svar på varför resultatet ser ut som det gör utan detta kommer istället att diskuteras under kapitel 6 - analys och diskussion, där vi med grund i det teoretiska ramverk som tagits fram resonerar kring varför vi fått det resultat vi fått.

Precis som vi nämner under avsnittet ”population och urval” får vårt empiriska material ses som begränsat i och med att vi endast studerat 200 artiklar. Dessa artiklar är dessutom tagna från samma år (2017) och vi vet därmed inte hur 2017 sett ut i förhållande till andra år gällande rapporteringen av brott vilket gör att vi genom denna studie inte kommer att generalisera utan bara titta på vad resultaten pekar på och sedan analysera utifrån det.

4.5 Forskningsetiska överväganden

Inom press finns yrkesetiska regler att ta hänsyn till. Utöver lagar finns det alltså frivilliga etiska riktlinjer som journalister uppmanas att följa, eftersom att vår studie behandlar kriminaljournalistik kommer även vi under vår studie ta följande riktlinjer i beaktande:

- Iaktta stor försiktighet vid publicering av självmord och självmordsförsök särskilt av hänsyn till anhöriga.
- Visa alltid offren för brott och olyckor största möjliga hänsyn. Pröva noga publicering av namn och bild med hänsyn tagen till offren och deras anhöriga.
- Tänk på att en person, misstänkt för brott, i lagens mening alltid betraktas som oskyldig om fällande dom inte föreligger. Den slutliga utgången av en skildrad rättssak bör redovisas.

- Överväg noga konsekvenserna av en namnpublicering som kan skada människor.
- Observera att hela ansvaret för namn- och bildpublicering faller på den som återger materialet. (Journalistförbundet, 2018).

Publicitetsreglerna innehåller flera viktiga punkter och de vi skrivit här ovan anser vi även vara relevanta för oss. De artiklar som kommer att studeras ska handla om brottslighet vilket gör att vi bör lägga extra tyngd på etiska aspekter och visa respekt för inblandade i olika händelser. Det kan ofta vara känsliga nyheter för både offer och anhöriga som vi kommer att analysera, därför avser vi följa och respektera dessa etiska riktlinjer. Samtidigt som vi i största möjliga mån kommer att visa respekt när vi behandlar olika artiklar om brottsliga händelser, ska vi inte heller visa våra egna åsikter. Studien ska göras på ett så objektivt sätt som möjligt oavsett vilka aktörer som ingår i händelsen, och våra egna intressen ska inte lysa igenom undersökningen.

5. Resultat

Resultaten som följer kommer att vara presenterade i respektive forskningsfråga, där varje fråga kommer att vara ett enskilt kapitel, allt för att läsningen ska bli så tydlig som möjligt och för att det ska bli enklare att ta till sig resultaten. Resultaten presenteras i procent och i olika typer av diagram. Några av våra variabler är mer framträdande i resultatet då de ger tydliga svar på studiens frågeställningar. De variabler som får ett större utrymme i detta avsnitt är framför allt variabel 5–8 och 13–16, variabler som behandlar gestaltningen av text och bild i de olika artiklarna.

Avslutningsvis besvaras den huvudsakliga frågeställningen studien bygger på, hur organiserad brottslighet gestaltas i nyhetsmedia.

5.1 Vilka, om några, skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet gestaltas i jämförelse med annan brottslighet?

Innan vi påbörjade denna studie var vi främst intresserade av hur media rapporterar om organiserad brottslighet. För att undersöka detta valde vi att ställa organiserad brottslighet i relation till annan brottslighet och på så vis se om det finns några skillnader/likheter dem emellan, både när det kommer till text och bild. Anledningen till att vi vill studera både text och bild är grundat i gestaltningsteorin som berättar att händelser förmedlas på olika sätt, och hur journalister väljer att gestalta människor, organisationer och händelser ger effekt på publiken (Shehata, 2012). Vilket Nilsson (2015) beskriver även görs med hjälp av bilder. Inom journalistiken används bilder som ett sätt att styra tolkningen av artikeln vilket vi ser som ett sätt att stärka sin gestaltning, därför har vi under denna studie även inkluderat variabler som behandlar just bilder publicerade i samband med artiklar.

Vi har fått ut följande resultat:

- Om artiklar behandlar organiserad brottslighet används bild i fler fall än i artiklar om annan kriminalitet.

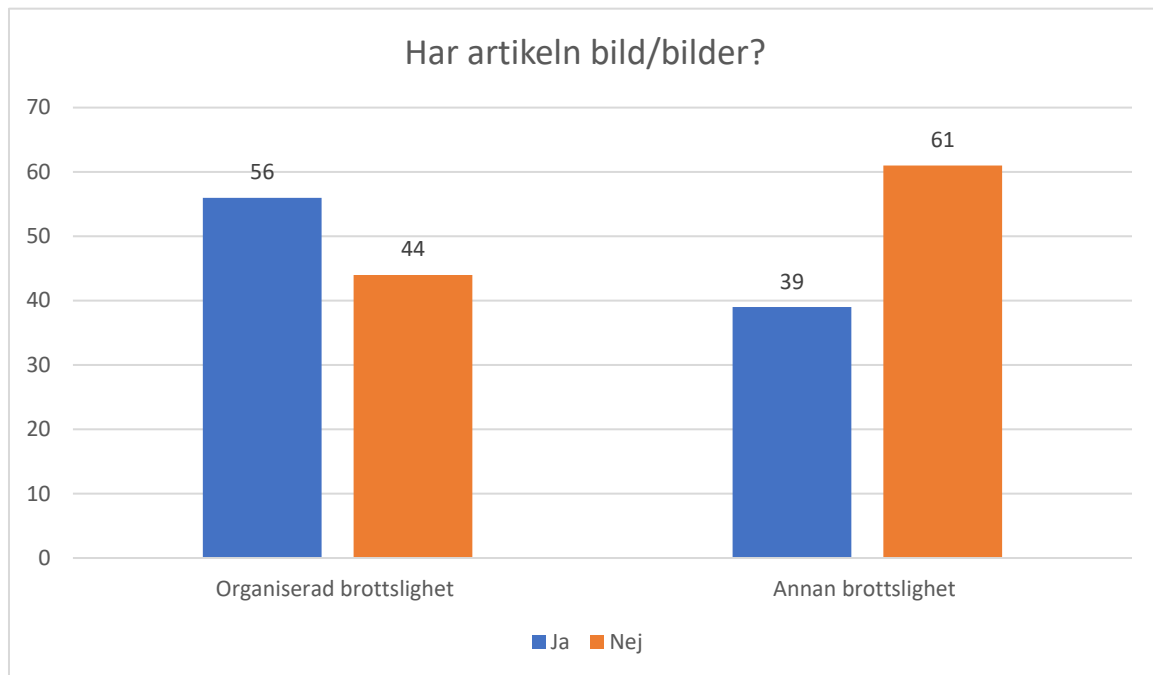

Diagram 1 - I majoriteten av artiklar som berör organiserad kriminalitet används bild. (N=200, %) ($r=,168$ $p < 0.05$).

I diagram 1 kan vi se att bilder används frekvent i rapporteringen av brott oavsett om det handlar om organiserad brottslighet eller annan kriminalitet. Det vi ser som en märkbar skillnad är antalet artiklar där de inte använder sig av bild/bilder, precis som diagrammet visar är det i fler fall som det saknas bild/bilder när det skrivs om annan brottslighet. I mer än hälften av artiklarna som handlar om organiserad brottslighet används bild/bilder.

- Om en artikel berör organiserad brottslighet används i fler fall en eller flera bilder för att förstärka känslan av hot och/eller risk.

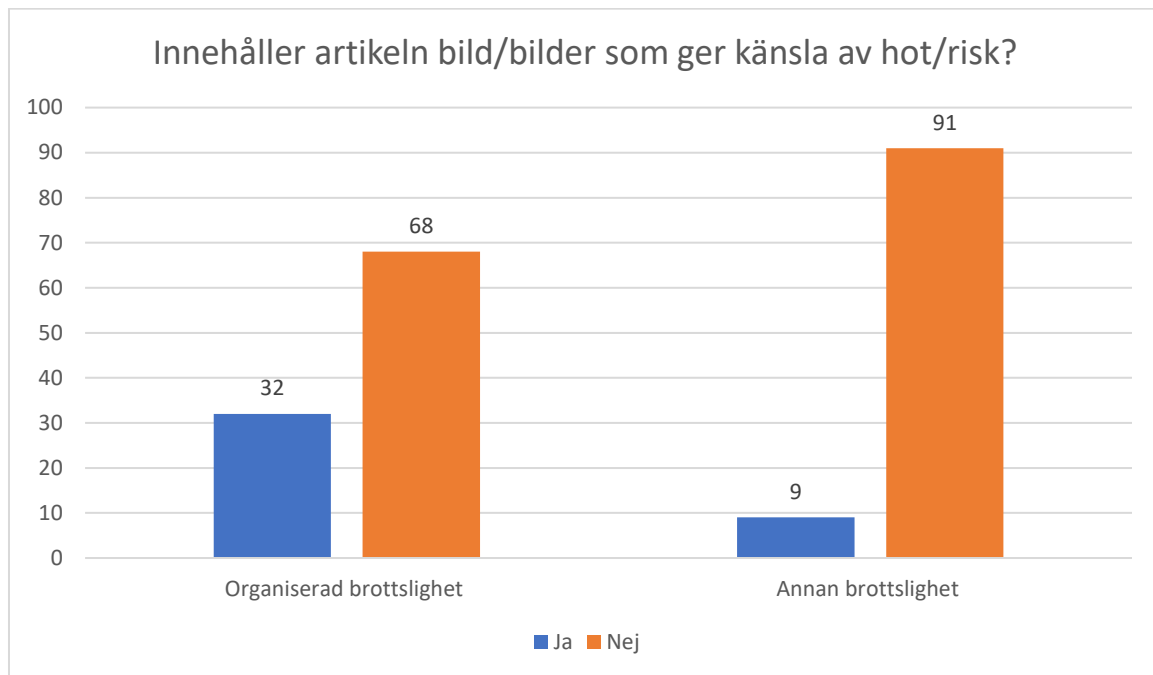

Diagram 2 - När artikeln handlar om organiserad brottslighet används i fler fall bild/bilder som medför en känsla av hot och/eller risk. (N=131, %) ($r=,283$ $p < 0.01$).

Diagram 2 visar ett samband mellan artiklar om organiserad kriminalitet och publicerade bilder som upplevs som hot- och riskfyllda. När media rapporterar om annan brottslighet och publicerar tillhörande bilder upplevs i 91 % av fallen dessa bilder *inte* som att de förstärker en obehaglig känsla av hot och 9% av dessa fall har en eller flera bilder som medför denna känsla. Den fördelningen är dock betydligt mer jämn när det kommer till publiceringen av bilder i samband med organiserade brott där 32% av artiklarna innehåller bild/bilder som ger känsla av hot eller risk.

Anledningen till att antalet artiklar i denna jämförelse är 131 (N=131) är att vi sållat bort de artiklar som ej har bild/bilder.

- När artikeln handlar om organiserad brottslighet skriver journalisten i fler fall på ett vinklat och partiskt sätt än vad de gör när det skrivs om annan typ av kriminalitet.

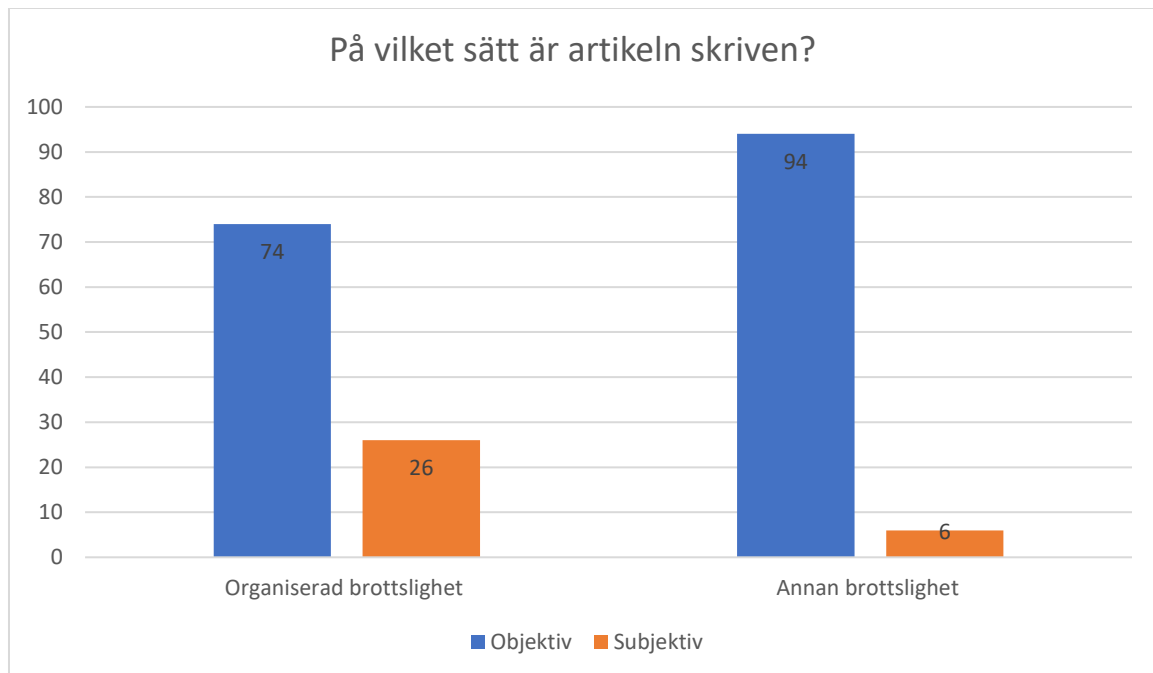

Diagram 3 - När artikeln handlar om organiserad brottslighet skriver journalisten i fler fall på ett vinklat och partiskt sätt. (N=200, %) ($r=,273$ $p < 0.01$).

Diagram 3 visar att i 26% av fallen tar journalisten ställning i sin text när denne skriver om organiserad brottslighet vilket skiljer sig från artiklar om annan brottslighet som istället har 6% subjektiva artiklar. Detta visar att media oftare tar ställning mot organiserad brottslighet än när det handlar om andra brott. I övriga fall i denna undersökning beskrivs händelser och kriminalitet på ett opartiskt och sakligt sätt.

- Organiserad brottslighet gestaltas i fler fall på ett förstorat sätt i jämförelse med annan typ av brottslighet.

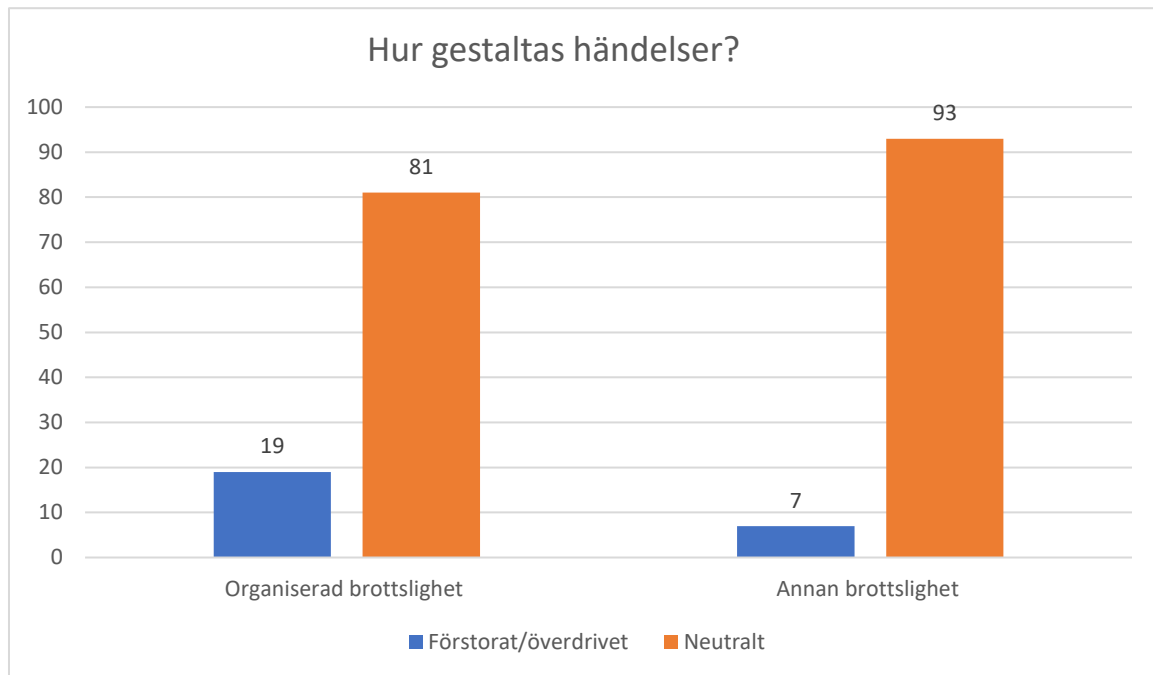

Diagram 4 - När artikeln handlar om organiserad brottslighet överdrivs gestaltningen i fler fall än i annan brottslighet. (N=200, %) ($r=,178$ $p < 0,05$).

Diagram 4 visar att i 19% av fallen gestaltar media organiserad brottslighet på ett förstorat och överdrivet sätt. I annan brottslighet är det inte lika vanligt med den här typen av gestaltning (7%) och när gestaltningen väl är förstorat handlar det i 100% av fallen om artiklar gällande mord/dråp vilket presenteras på nästa sida.

- Organiserad brottslighet gestaltas i fler fall på ett förstorat sätt i jämförelse med annan typ av brottslighet

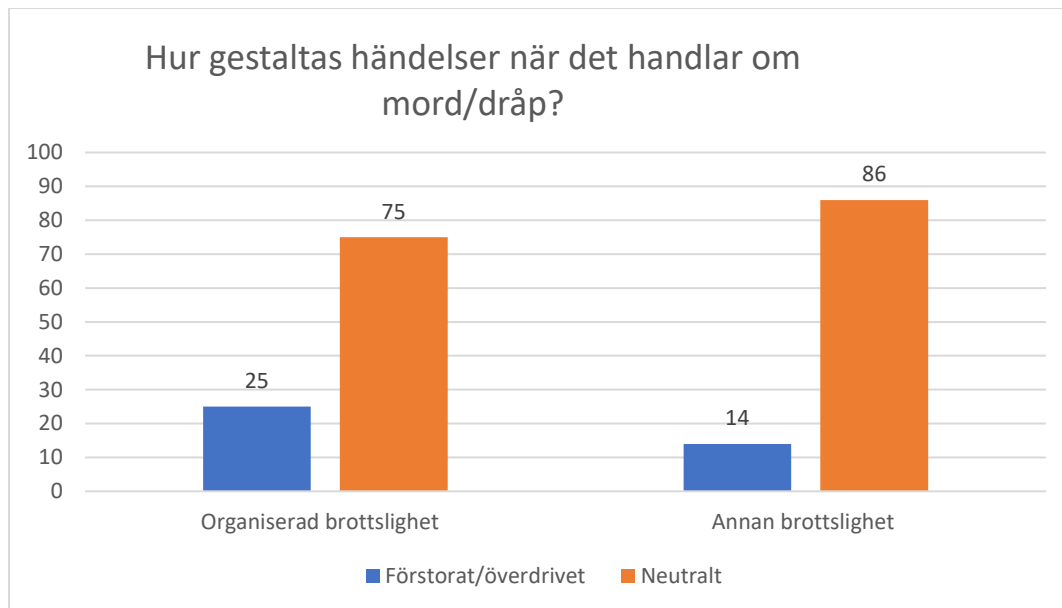

Diagram 5 - När artikeln handlar om organiserad brottslighet överdrivs gestaltningen i fler fall än i annan brottslighet (N=67, %.)

När vi tittade på hur media gestaltar organiserad brottslighet samt annan typ av kriminalitet kunde vi se att 7% av de artiklar som handlade om annan kriminalitet gestaltades på ett förstorat/överdrivet sätt. När vi tittade närmre på vilken typ av artiklar dessa 7% var kunde vi se att alla de artiklarna handlade om mord/dråp. Därför valde vi att titta på hur gestaltningen ser ut mellan organiserad brottslighet och annan kriminalitet när det kommer till den här typen av brott.

Precis som diagram 5 visar, och likaså diagram 4 på föregående sida, gestaltas organiserad brottslighet i fler fall på ett förstorat och överdrivet sätt. I detta diagram ser vi hur fördelningen ser ut mellan dem båda när det kommer till att gestalta endast mord/dråp. Diagram 5 visar att 25% av artiklarna som handlar om mord/dråp i samband med organiserad brottslighet skrivs på ett förstorat och överdrivet sätt medan 14% av artiklarna som handlar om mord/dråp i samband med annan kriminalitet skrivs på samma sätt. Det vi kan se är alltså att dessa siffror i båda fallen är högre än resultatet som presenterades i den tidigare tabellen där alla brott var inräknade vilket tyder på att när det rapporteras om mord/dråp, oavsett typ av kriminalitet, är det vanligare med en förstorat rapportering.

- Media publicerar i fler fall namn på misstänkt när det handlar om annan kriminalitet än organiserad brottslighet.

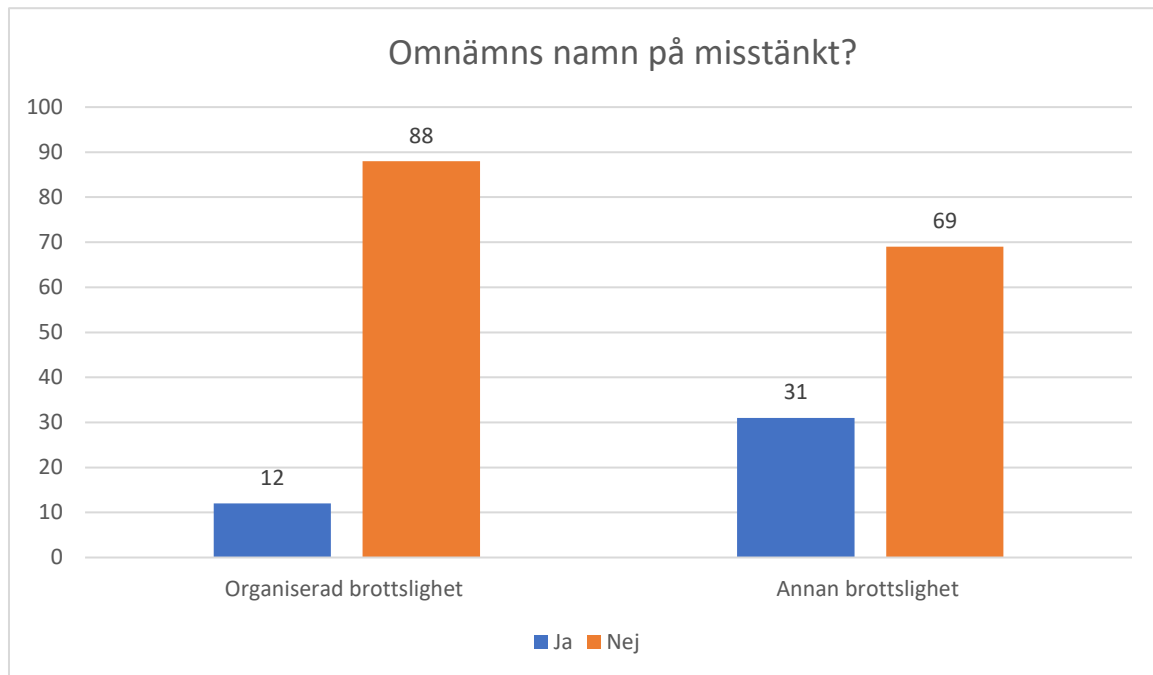

Diagram 6 - När media rapporterar om annan brottslighet omnämns i fler fall namn på misstänkt. (N=117, %). ($r = -.229$ $p < 0,01$).

Diagram 6 visar att artiklar som handlar om annan brottslighet i 31 % av fallen publicerar namn på någon eller några misstänkta, vilket skiljer sig från artiklar som behandlar organiserad brottslighet där siffran istället ligger på 12%. Detta tyder på att publicering av namn på misstänkt/misstänka är vanligare när media skriver om annan typ av kriminalitet jämfört med organiserad brottslighet.

Anledningen till att antalet artiklar i denna jämförelse är 117 (N=117) är att vi sällat bort de artiklar som ej innehåller någon misstänkt.

5.2 Vilka, om några, skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet framställs i morgonpress respektive kvällspress?

Vi ville studera om det finns några skillnader i gestaltningen av organiserad brottslighet beroende på om det publiceras i kvällspress eller morgonpress. Anledningen var främst Örnebring och Jönssons studie som behandlar tabloidjournalistik (2004) där de menar att kvällspress lever på sensationer, skandaler och ofta publicerar de lite mer spännande nyheterna som de uppfattar att läsarna är intresserade av, samt det som Strömbäck (2008) skriver om att morgonpress istället publicerar sådant som anses som viktigt och som läsarna istället bör ta del av. Vi ville se om dessa

skillnader är något som visar sig när organiserad brottslighet gestaltas i morgonpress respektive kvällspress. Nedan presenteras de resultat som visats.

- När artiklar publiceras i kvällspress används bild/bilder i fler fall när det handlar om organiserad brottslighet kontra annan brottslighet.

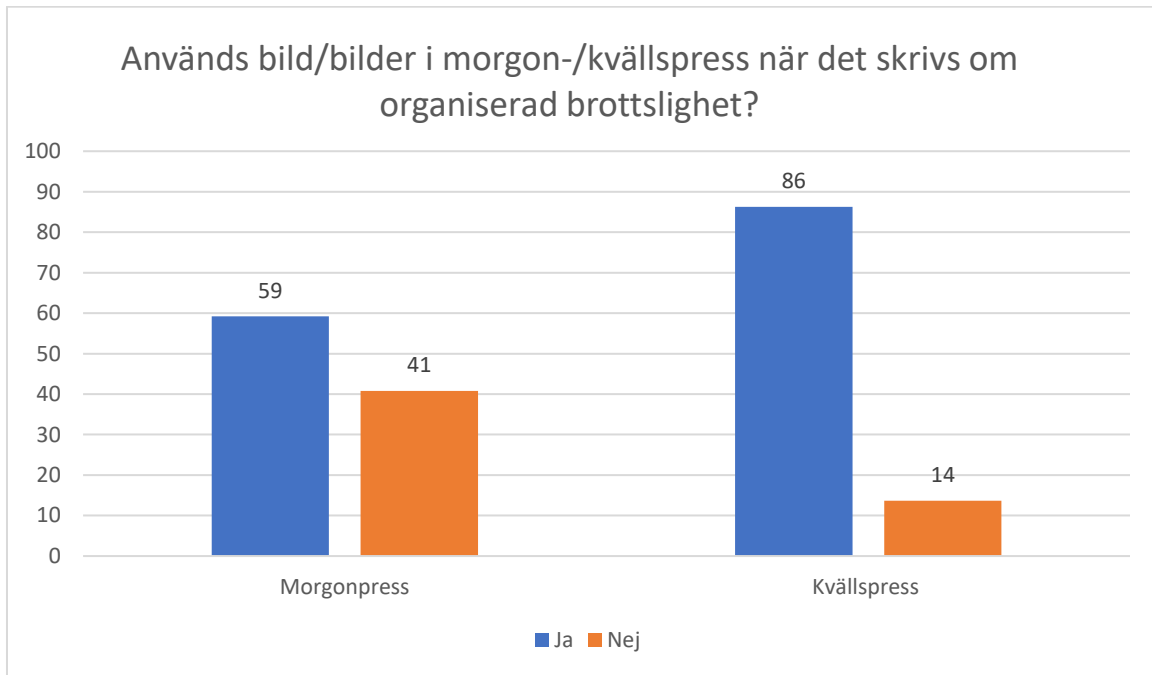

Diagram 7 – Jämfört med morgonpress använder kvällspress i fler fall bilder när de rapporterar om organiserad brottslighet (N=100, %) ($r = -.305$ $p < 0,01$).

På nästa sida presenteras resultatet om bild/bilder används i morgon-/kvällspress när det skrivs om annan brottslighet och efter det görs en summering av resultaten för både diagram 7 och diagram 8.

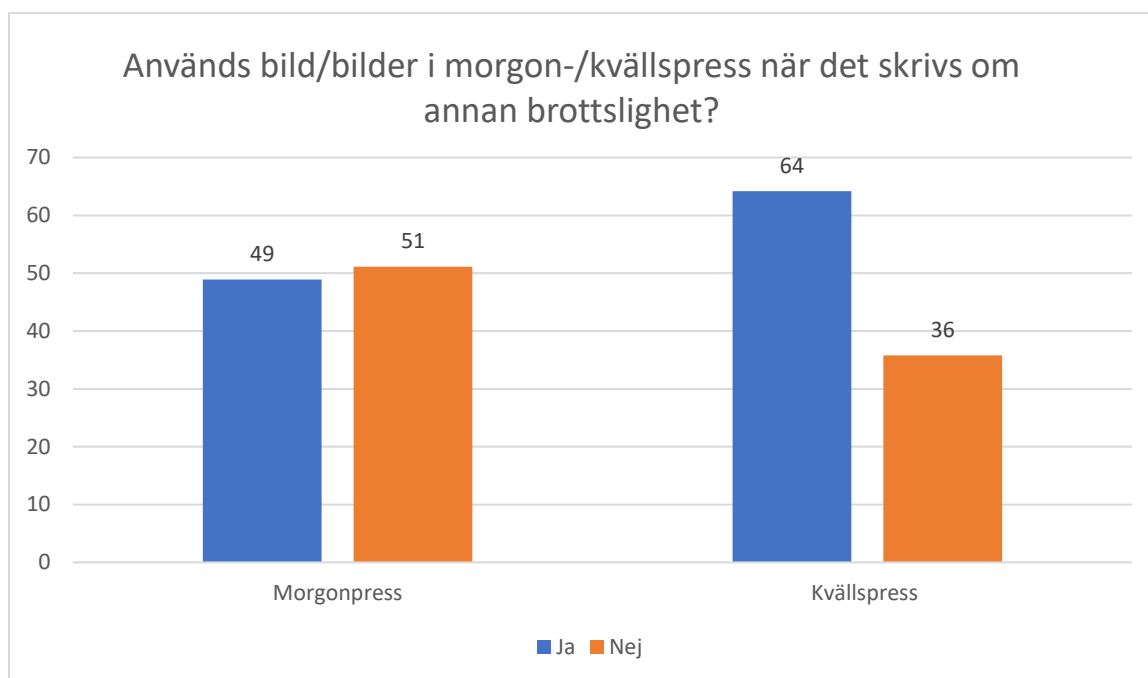

Diagram 8 –Jämfört med morgonpress använder kvällspress i fler fall bilder när de rapporterar om annan brottslighet (N=100, %).

Diagram 7 visar att i 86% av fallen finns bild/bilder representerade när artikeln behandlar organiserad brottslighet och publiceras i kvällspress medan i morgonpress finns bild/bilder i 59% av artiklarna. När det skrivs om annan brottslighet är det fortfarande fler artiklar som publiceras med bild/bilder inom kvällsjournalistiken men skillnaderna är inte lika tydliga. Det vi kan se som den mest märkbara skillnaden är publiceringen i kvällspress där bild/bilder inte används i 36% av fallen när det handlar om annan brottslighet och endast i 14% när det skrivs om organiserad brottslighet vilket tyder på att kvällspress i fler fall använder sig av bild/bilder för att stärka sin gestaltning när de rapporterar om organiserad brottslighet.

- I kvällspress är det vanligare att gestaltningen förstoras och/eller överdrivs.

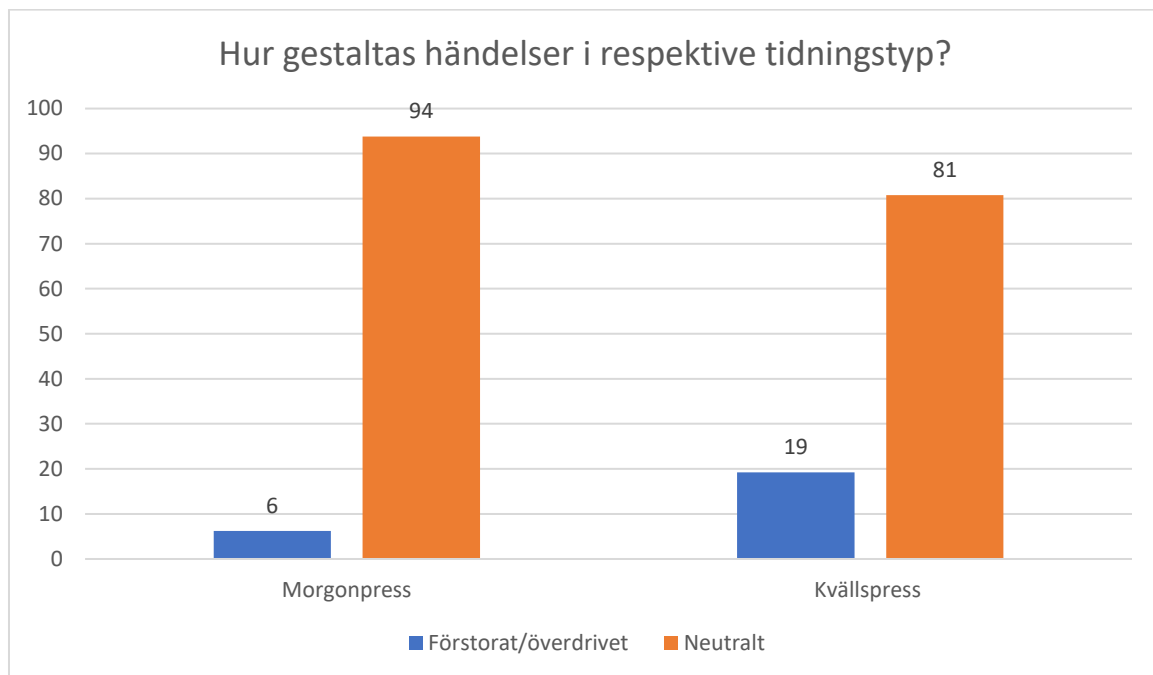

Diagram 9 - Hur gestaltningen ser ut i kvällspress kontra morgonpress. (N=200, %) ($r=-,193$ $p < 0.01$)

Diagram 9 visar att i kvällspress är gestaltningen i fler fall förstora och överdriven (19%) än vad den är i morgonpress (6%). Detta resultat fokuserar på skillnaden mellan morgonpress och kvällspress och visar därför hur gestaltningen ser ut gällande både organiserad brottslighet och annan brottslighet. I diagram 10 presenteras endast organiserad brottslighet i ett eget resultat.

- I kvällspress är det vanligare att organiserad brottslighet gestaltas på ett förstorat sätt i jämförelse med annan brottslighet.

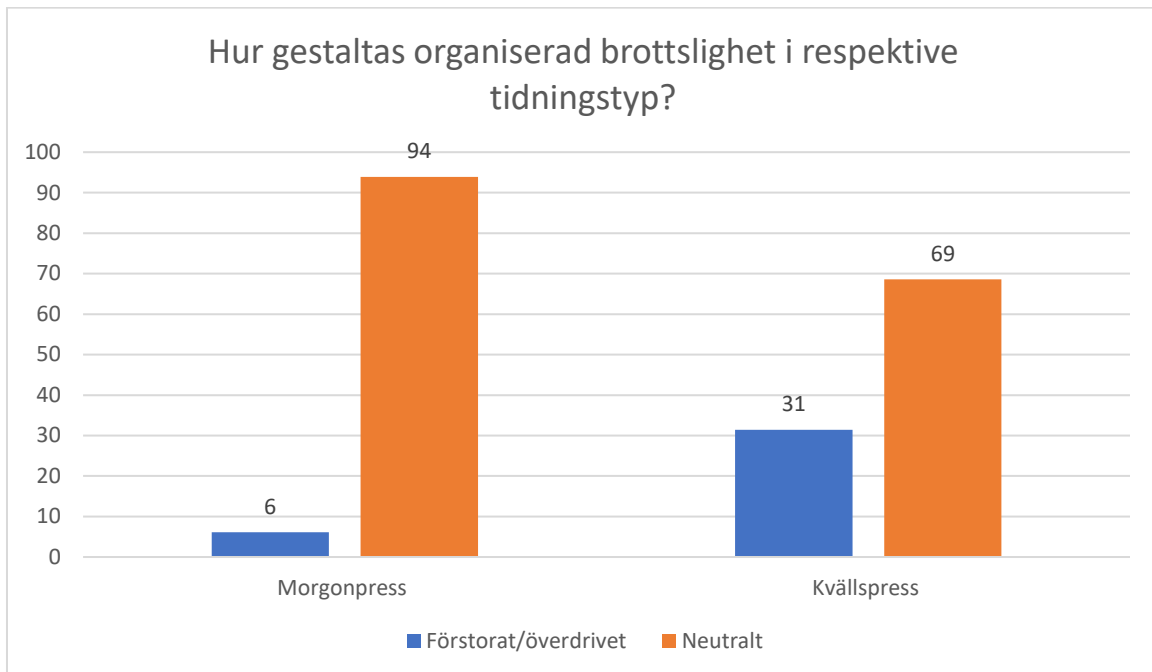

Diagram 10 - Hur gestaltningen ser ut i artiklar som behandlar organiserad brottslighet i morgonpress respektive kvällspress. (N=100, %) ($r=-,368$ $p < 0.01$).

Diagram 10 visar på att det är vanligare att artiklar som behandlar organiserad brottslighet i kvällspress (31%) gestaltas på ett mer förstorat och överdrivet sätt än hur organiserad brottslighet gestaltas i morgonpress (6%). Det vi kan se när vi jämför diagram 9 och diagram 10 är att i morgonpress ser gestaltningen likadan ut oavsett om det handlar om organiserad brottslighet eller annan kriminalitet. I kvällspress kan vi däremot se skillnader där gestaltningen i fler fall ses som förstorat/överdriven när det skrivs om organiserad brottslighet.

- I morgonpress är det en mer frekvent rapportering gällande ekobrott än vad det är i kvällspress.

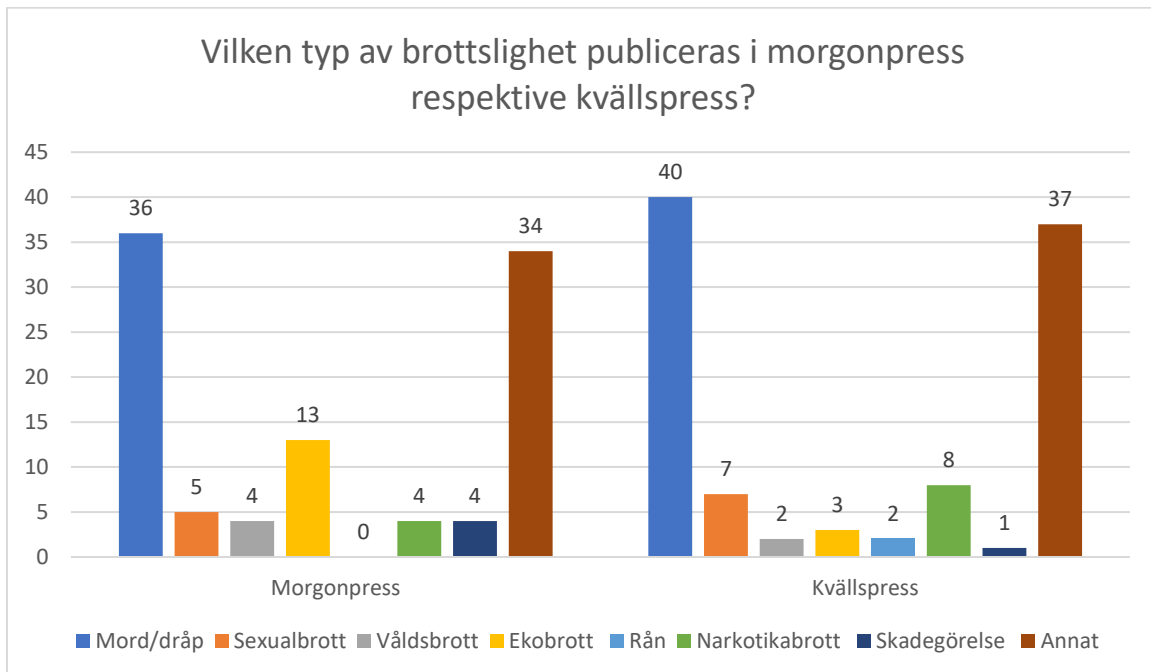

Diagram 11 - Vilken typ av brottslighet som publiceras i kvällspress respektive morgonpress. (N= 200, %.)

Diagram 11 visar vilken typ av brott som publiceras i kvällspress respektive morgonpress. Som resultatet visar ser rapporteringen av mord/dråp ut på liknande sätt i morgonpress som kvällspress och att det som främst skiljer dem åt är rapporteringen gällande ekobrott, 13% representerat i morgonpress och endast 3% i kvällspress.

Anledningen till att vi intresserar oss för olika typer av brott, trots att det inte ingår i vår forskningsfråga, är det Pollack presenterar i sin studie (2001) gällande våldsbrott och att det dominerar i all media vilket vi kan se stämmer överens med det resultat vi fått. Hon beskriver också hur ekonomisk brottslighet ofta får mer plats i morgonpress jämfört med annan media vilket vi också kan se att denna studie pekar på. Båda dessa resultat diskuteras under kapitel 6 – analys och diskussion där vi kopplar det till studien.

Olyckligtvis blev kategorin ”annat” större än vi trott. Anledningen är att den både täcker brott som vi stött på under insamlingen av vårt empiriska material men ej haft med som en egen kategori, exempelvis människorov, samt att den täcker artiklar där det inte rapporteras om ett specifikt brott utan kan exempelvis vara en artikel om ett kriminellt gäng.

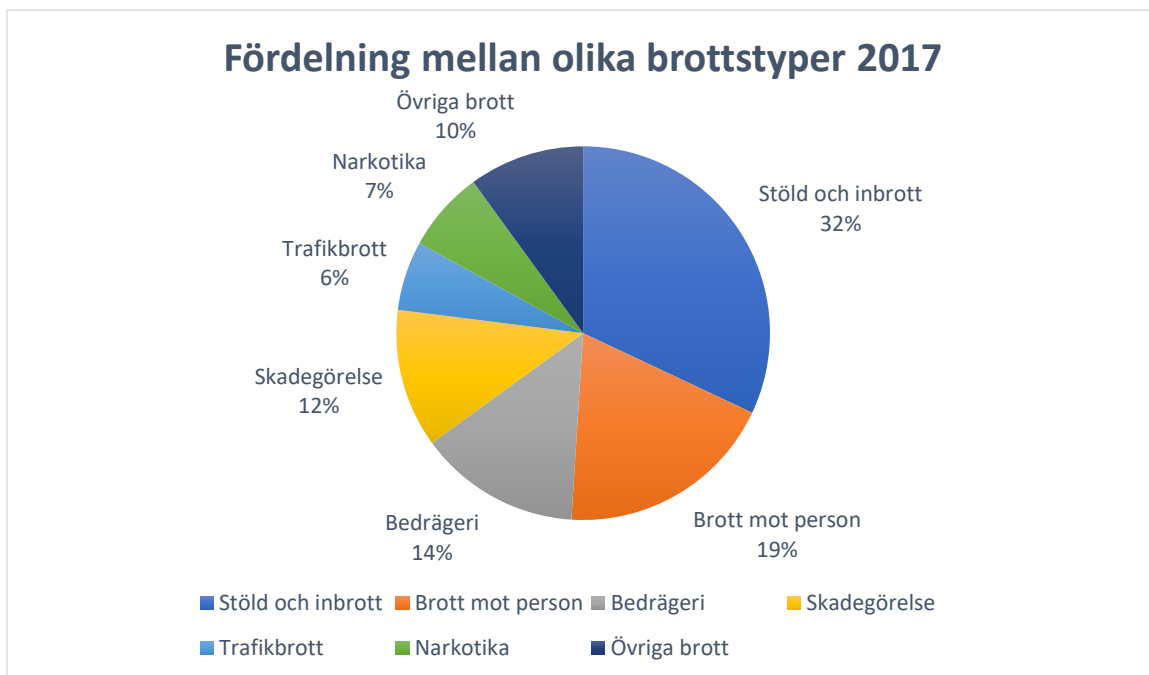

Diagram 12 – Hur fördelningen ser ut mellan olika brottstyper 2017 av det totala antalet anmälda brott
 Källa: Brottsförebygganderådet.

I diagram 12 kan vi se vilka brott som faktiskt begås i Sverige. Kategorierna är inte exakt dem samma som de kategorier som förekommer i denna studie. Det vi kan se är att brott mot person är 19% av de brott som under 2017 anmäls. I denna kategori räknar vi samman våldsbrott, sexualbrott och mord/dråp (som alla tre får ses som brott mot person) och i morgonpress representerar dessa tre kategorier 45% av artiklarna och i kvällspress 49%. Detta resultat är den tydligaste skillnaden vi kan se mellan vad tidningarna rapporterar om och hur statistiken ser ut gällande vilka brott som begås i samhället. I övrigt är överensstämmelsen relativt hög, narkotikabrott ligger i diagram 12 på 7% och när det kommer till rapporteringen i morgonpress handlar det om 4% och i kvällspress om 8%.

- Bilder som ger känsla av hot/risk när artikeln handlar om organiserad brottslighet används mer frekvent i kvällspress jämfört med morgonpress.

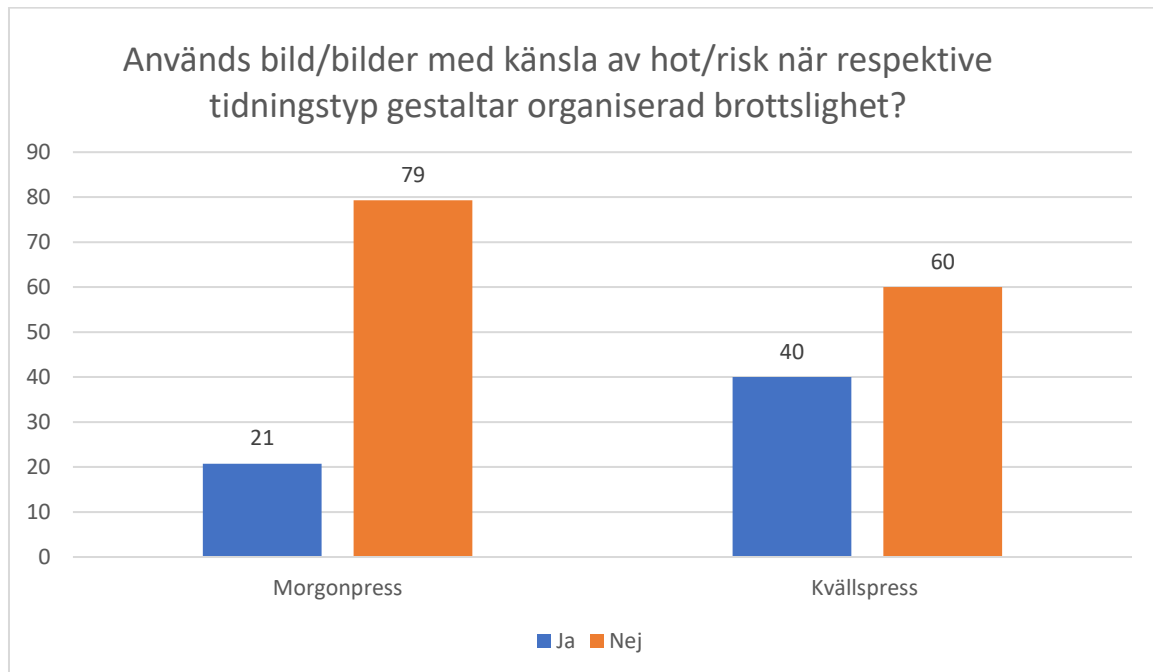

Diagram 13 – Om bild/bilder används för att ge känsla av hot/risk när det skrivs om organiserad brottslighet i kvällspress respektive morgonpress. (N=74, %).

Diagram 13 visar att i kvällspress är det vanligare att använda sig av bilder som ger känslan av hot och risk (40%) när artikeln handlar om organiserad brottslighet jämfört med hur de används i morgonpress (21%). I diagram 13 kan vi se att det är en märkbar skillnad men trots det är detta resultat inte statistiskt signifikant, anledningen får ses vara det låga antalet artiklar vilket troligtvis skulle ge ett annat resultat, gällande signifikansen, om antalet artiklar var högre.

Anledningen till att det endast är 74 artiklar (N=74) är att vi både sållat bort artiklar som handlar om annan kriminalitet och artiklar som inte har bild/bilder.

5.3 Vilka, om några, skillnader/likheter finns i rapporteringen av brott när det kommer till att gestalta organiserad brottslighet kontra annan brottslighet som hot eller risk mot samhället?

Jesper Strömbäck (2008) presenterar i sin rapport om hot och risker i nyhetsmedia att händelser som består av hot och/eller risker tar upp en tredjedel av Tv-nyheters tid, vilket är en nyhet som intresserar publiken (Galtung & Ruge, 1965). Vi ville därför studera om det inom detta också finns skillnader inför olika typer av brott. Vi kom fram till följande resultat:

- Om en artikel handlar om organiserad brottslighet används ofta en eller flera bilder för att förstärka känslan av hot och/eller risk.

Precis som det går att ta del av i diagram 2 under avsnitt 5.1 används bilder i syfte att förstärka en känsla av hot/risk i större utsträckning när det handlar om organiserad brottslighet än annan sorts kriminalitet. Resultatet visar på att bilder i färre fall används för att skapa en känsla av hot eller risk när det publiceras om annan brottslighet. I de fall det skrivs om organiserad brottslighet publiceras alltså oftare bilder för att styra läsarens intryck och stärka upp känslan av hot/risk.

- Organiserad brottslighet gestaltas oftare på ett förstorat sätt i jämförelse med annan typ av brottslighet.

Diagram 4 under avsnitt 5.1 visas en, för vår studie, betydelsefull skillnad i hur de olika typerna av brott gestaltas. I dubbelt så många fall som annan kriminalitet visar organiserad brottslighet en förstorat och överdriven gestaltning. Variabeln "hur gestaltas händelsen?" har undersökts med fokus på hur olika ord används för att förstärka händelser och annat innehåll, detta går att läsa om i våra kodinstruktioner som finns som bilaga. Resultatet i diagrammet ovan måste nödvändigtvis inte betyda att organiserade brott framställs som ett större hot eller risk, men det påvisar ändå att under dessa typer av brott lägger journalister ner mer kraft för att skapa någon typ av känsla till innehållet och stärka den genom ord och berättande.

- Det rapporteras ofta om mord/dråp när artiklar handlar om organiserad brottslighet.

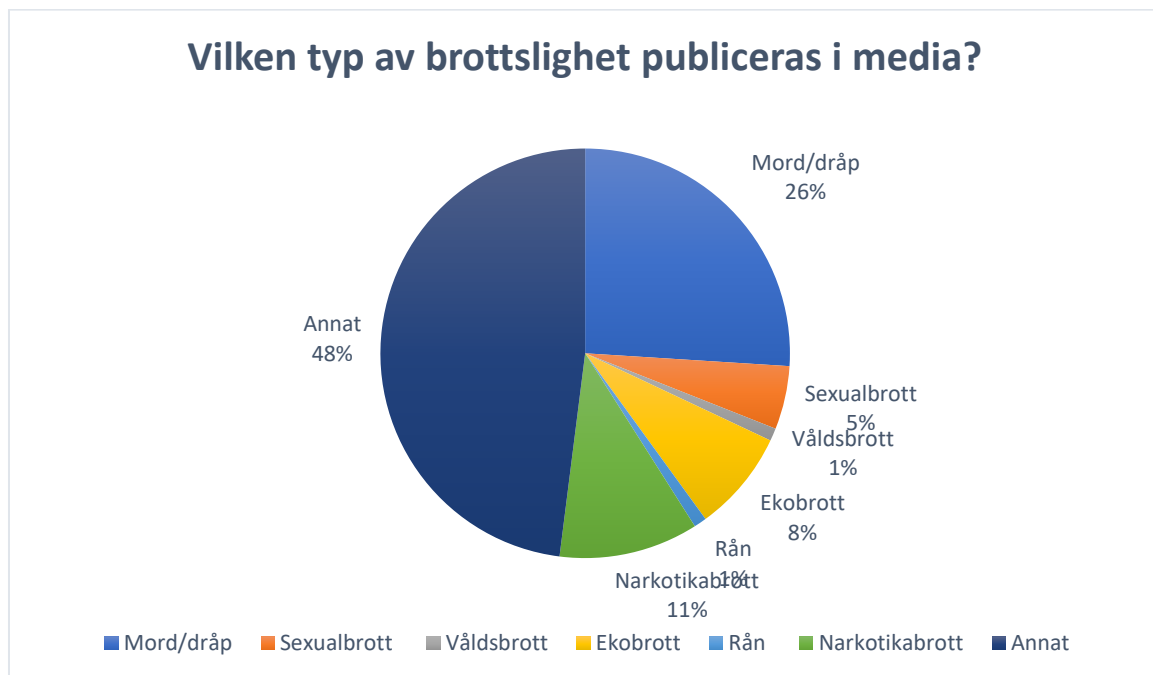

Diagram 14 - Vilken typ av brott de olika artiklarna om organiserad brottslighet främst handlar om (N= 100, %).

Diagram 14 är endast räknat på organiserad brottslighet, och vilka typer av brott det rapporteras om i media när det kommer till denna typ av kriminalitet. Enligt Brottsförebyggande rådet agerar kriminella organisationer främst på marknader i syfte att gå i vinst och tjäna pengar. De är främst inriktade på smuggling av olika eftertraktade varor såsom narkotika, samt prostitution i organiserad form (Brottsförebyggande rådet, 2018). Dessa typer av brott kan organiserade klubbar och gäng tjäna pengar på. I vår studie finns de artiklar som berör smuggling av narkotika under "narkotikabrott", och prostitution finns under "sexualbrott", och i enstaka fall under "annat". Enligt vår studie rapporteras det dock, trots det Brottsförebyggande rådet skriver, flitigt om mord eller dråp när det skrivs om de brott som organiserade kriminella organisationer gör.

Precis som beskrivet under diagram 11 täcker kategorin "annat" sådana brott vi stött på under insamlingen av vårt empiriska material som ej passat in under någon av de kategorier vi tagit fram.

5.4 Hur gestaltar svensk nyhetsmedia organiserad brottslighet?

Den övergripande frågeställningen som denna studie bygger på lyder "*hur gestaltar svensk nyhetsmedia organiserad brottslighet*" vilket vi besvarar genom att sammanfatta de underfrågor som tidigare presenteras. Det resultat vi fått fram är, precis som tidigare forskning visar på, att gestaltningen i fler fall är överdriven och förstorad när det handlar om publicering i kvällspress. När det gäller organiserad brottslighet gestaltades 31% av artiklarna på ett överdrivet och förstorat sätt vid publicering i kvällspress jämfört med 6% vid publicering i morgonpress. Likaså användes bild/bilder mer frekvent vid publiceringen i kvällspress (86%) än i morgonpress (59%). Slutsatser som kan dras är därför att i kvällspress är gestaltningen kring organiserad brottslighet, både när det gäller text och bild, tydligare och i fler fall förstorad medan i morgonpress använder media ofta text och bilder på ett mer neutralt sätt. Resultatet visar också att när media använder sig av bild/bilder i artiklar som behandlar organiserad brottslighet är det i 32% av fallen för att stärka känslan av hot eller risk. För att sätta det i perspektiv jämför vi med annan brottslighet där det endast är i 9% som bilder ses som hotfulla eller ger en känsla av risk.

När vi tittat på hur media väljer att skriva sina texter visar det sig att i 26% av fallen tar journalisten ställning i sin text när denne skriver om organiserad brottslighet vilket skiljer sig från artiklar om annan brottslighet där det istället handlar om 6% subjektiva artiklar. Här blir det alltså påtagligt att media oftare tar ställning när det handlar om organiserad brottslighet än när det publiceras artiklar gällande annan brottslighet. Resultaten visar också på att det är vanligare att media förstorar och överdriver händelser gällande organiserad brottslighet. I annan brottslighet är det inte lika vanligt med den här typen av gestaltning och när gestaltningen är förstorad eller överdriven handlar det i samtliga fall om artiklar gällande mord/dråp.

Något annat som går att avläsa i denna studie är att rapporteringen av mord/dråp dominerar i olika typer av brott. Det som dock är intressant är att medias bevakning av organiserad brottslighet handlar till stor del om mord, vilket inte är den verksamhet de organiserade kriminella gängen främst utför (Brottsförebyggande rådet, 2018). Bilden media ger kan därför göra att läsaren får en bild av den organiserade brottsligheten som inte speglar verkligheten.

Vi har utöver detta hittat ytterligare två resultat som presenteras i diagram 15 på nästa sida.

- När artiklar handlar om annan brottslighet är det betydligt vanligare att det är en text kopierad av nyhetsbyrån TT.
- Det finns fall där journalistens namn inte finns publicerad i samband med artiklar om organiserad brottslighet.

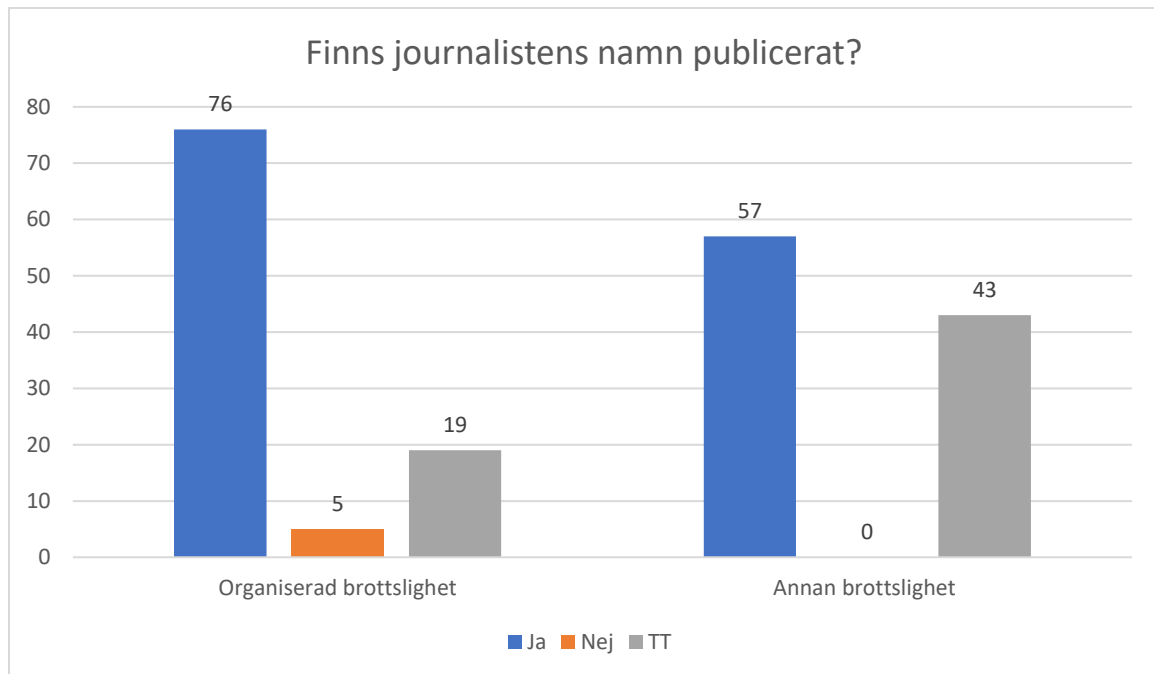

Diagram 15 – Om journalisternas namn finns publicerat beroende på vilket typ av brottslighet artikeln handlar om (N=200, %.)

Artiklar kopierade av Nyhetsbyrån TT är ofta små, kort sammanfattade texter utan bild, vilket tyder på att artiklar om organiserad brottslighet många gånger får större plats än annan brottslighet när de publiceras.

Det andra resultat som går att utläsa ur diagram 15 är att det faktiskt förekommer artiklar om organiserad brottslighet där journalisten själv inte publicerat sitt namn, något som, enligt vår studie, inte alls förekommer i fall om annan brottslighet. Detta fördjupar vi oss mer i under nästa avsnitt, “analys och diskussion”.

6. Analys och diskussion

I detta avsnitt diskuterar och analyserar vi resultatet med koppling till vår tidigare forskning och vårt teoretiska ramverk. Avsnittet är, precis som resultatet, uppdelat i våra respektive underfrågor. Vi avslutar med en diskussion och analys i koppling till vår huvudsakliga forskningsfråga.

6.1 Vilka, om några, skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet gestaltas i jämförelse med annan brottslighet?

Vi genomförde en kvantitativ innehållsanalys på 200 artiklar. 100 av dessa var om organiserad brottslighet, medan de övriga 100 artiklarna tog upp annan typ av kriminalitet. Detta gjorde vi för att kunna studera om det finns någon/några skillnader i medias bevakning av organiserad brottslighet i jämförelse med annan typ av brottslighet. Vi hade en teori om att det fanns skillnader, men kunde inte hitta någon tidigare forskning som stärkte våra teorier. Vår studie visar dock, precis som vi anade, flera skillnader i medias bevakning av dessa olika sorters brott. En skillnad som vår studie påvisar är att om artiklar behandlar organiserad brottslighet används bild oftare än i artiklar om annan kriminalitet. I vårt teoretiska ramverk förklaras att bilder ofta används i media för att förstärka den känsla journalisten vill förmedla, de kan användas för att styra och förstärka läsarens tolkning av innehållet (Nilsson, 2015). Majoriteten av artiklar som handlar om de organiserade brotten har med bilder. Med stöd av den teori om bildjournalistik som Nilsson (2015) beskriver, kan en rimlig förklaring till detta vara att bilderna publiceras för att väcka känslor. Diagram 2 visar att bilder betydligt oftare uppfattas som hot/risk i artiklar om organiserade brott än annat vilket visar att detta är en känsla media gärna vill förmedla till läsaren. I diagram 4 kan vi se att gestaltningen, med fokus på texten, i många fall är förstörd när det handlar om organiserad brottslighet, samtidigt som diagram 3 visar en mer subjektiv rapportering om just de organiserade brotten. Media är alltså betydligt mer sakliga och objektiva när de rapporterar om andra brott och studien visar att journalister skriver på ett mer subjektivt sätt när innehållet rör de organiserade brotten. Det kan förklaras i följande exempel:

En journalist vill skriva om Hells Angels som är en välkänd kriminell motorcykelklubb. Klubbar som denna är en social avvikelse. Ett mord inom klubben ägde rum i Karlstad i anslutning till deras klubblokal 2017. En sådan händelse inom gängkriminaliteten uppfyller kraven för mediedramaturgi till punkt och pricka (Pollack, 2001). Som vi kan se i våra teoretiska utgångspunkter under "nyhetsvärdering och urval" uppfyller en sådan händelse kraven för att värderas väldigt högt, vilket också kan göra att de får mer plats än andra brott (Galtung & Ruge, 1965). Ett exempel från avsnittet om nyhetsvärdering är att hot och risker mot samhället värderas som en bra nyhet. Här skiljer sig andra brott från mordet inom Hells Angels då klubben, till stor

del på grund av media, uppfattas som ett hot mot samhället. Klubben är också en välkänd organisation vilket ökar nyhetsvärderingen (Galtung & Ruge, 1965). På grund av den höga nyhetsvärderingen fick brottet mycket plats i media, något vi sett när vi studerat vårt empiriska material. Vi anser att detta kan vara grunden för att dessa brott ofta förstoras och beskrivs på ett partiskt sätt med bilder som fyller ut plats och förstärker en känsla av hot och risk.

När vi tittat på om namn på misstänkt presenteras i alla de artiklar vi studerat kan vi se att det sker i fler fall när det handlar om artiklar gällande annan brottslighet (31%) där det inom organiserad brottslighet endast når upp till en siffra på 12%. Varför det ser ut så har vi ej svar på men det vi har sett är att när en person är kopplad till gäng benämner man dessa gärna vid exempelvis "Hells-Angels mannen" eller "ung kille med koppling till Bandidos". Anledningen vi ser är att detta är ytterligare ett sätt att förstärka sin gestaltning och att det skapar mer känslor när man kopplar förövarna till dessa gäng istället för att bara benämna de misstänkta vid exempelvis förnamn.

6.2 Vilka, om några, skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet framställs i morgonpress respektive kvällspress?

Precis som vi beskrivit tidigare var den stora anledningen till att vi ville undersöka om det finns skillnader i gestaltningen mellan kvällspress och morgonpress Örnebring och Jönssons studie angående tabloidjournalistik (2004). De menar att kvällspress främst lever på sensationer, skandaler och att de ofta publicerar händelser som läsarna förväntas vilja läsa. Resultaten som presenteras i denna studie visar på att det här i flera fall stämmer. I Aftonbladet och Expressen gestaltar de gärna organiserad brottslighet på ett mer förstorat och överdrivet sätt i jämförelse med hur de skriver i Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter. Samma sak gäller när det kommer till användningen av bilder. I kvällspress är det inte i många fall, i jämförelse med morgonpress, där de publicerar en artikel som behandlar organiserad brottslighet utan att använda sig av bild/bilder (14% i jämförelse med 41%). Anledningen får ses vara att användningen av bilder anses som ett sätt att på ett visuellt plan stärka gestaltningen ytterligare vilket ger möjligheten till att på ett annat sätt styra tolkningen av nyheten (Nilsson, 2015). Samtidigt tittade vi på hur sambandet mellan annan kriminalitet och publiceringen av bild/bilder och där är skillnaderna inte lika stora. I morgonpress handlar det om ungefär hälften där bild/bilder är representerade och andra hälften där det saknas. I kvällspress finns bild/bilder i 64% av fallen och därmed saknar 36% av artiklarna bild. Det vi kan se är att det även här finns en skillnad mellan morgonpress och kvällspress, att kvällspress gärna använder sig av bild/bilder i sin gestaltning av alla typer av brott. Däremot kan vi se en skillnad mellan hur gestaltningen ser ut av organiserad brottslighet och

annan brottslighet i kvällspress, vilket visar på att bild/bilder i fler fall används när organiserad brottslighet gestaltas. Av dessa är det i 40% av artiklarna som Expressen och Aftonbladet använder sig av bild/bilder som ger känslan av hot risk. I Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet används den här typen av bilder i 21% av fallen. Slutsatser som kan dras av dessa resultat är att i kvällspress gestaltas man gärna brott på ett mer förstorat och överdrivet sätt än morgonpress, både när det gäller text och bild och anledningen får ses vara, precis som tidigare forskning beskriver att kvällspress publicerar det som förväntas locka till läsning. Vi kopplar det även till att Pollack (2001) beskriver brott som en säljande produkt och att kvällspressen blir mer beroende av detta på grund av att de till en viss del lever på lösnummerförsäljning medan morgonpress snarare lever på prenumeranter. Vilket vi ser som anledningen till de höga procentsatserna inom kvällsjournalistiken oavsett brott, även om antalet gällande organiserad brottslighet är något högre.

En studie som Pollack (2001) presenterar visar att våldsbrott dominerar i all media vilket även vår studie visar på. Mord/dråp rapporteras i något större utsträckning i kvällspress men procentsatsen skiljer dem inte avsevärt åt (40% respektive 36%). Pollack (2001) beskriver även hur ekonomisk brottslighet har betydligt mer plats i kvalitetspress, även benämnt morgonpress, men att det inte alls får mycket publicitet i övrig media, vilket även det styrks i vår studie. I morgonpress handlar 13% av artiklarna om ekobrott medan endast 3% representerar ekobrott i kvällspress. Anledningen till vårt intresse av ekobrott är det Brottsförebyggande rådet skriver angående kriminella organisationer, de menar att de främst agerar på marknader i syfte att gå i vinst och tjäna pengar. Bilden som media ger, även om morgonpress har en mer frekvent rapportering gällande ekobrott, är dock att mord/dråp är det som främst kopplas till organiserad brottslighet, en nyhetsrapportering som alltså inte stämmer helt överens med verkligheten. För att ge ett konkret exempel så beroende på om du är prenumerant på Dagens Nyheter eller om du köper med dig Aftonbladet varje dag när du slutat jobbet kommer till största sannolikhet bilden du har gällande organiserad brottslighet se olika ut. Media försöker styra sina läsare med vad de väljer att sätta på sin dagordning, både vad de väljer att skriva om men likaså hur de väljer att skriva det.

Vi kan även se när vi jämför diagram 11 och 12 att det finns tydliga skillnader i procentsatsen av rapporteringen av brott mot person och hur den statistiken faktiskt ser ut när det kommer till vilka brott det är som idag anmäls. Vilket även det styrker det Pollack (2011) säger om att våldsbrott dominerar i all media, trots att det inte riktigt stämmer överens med hur statistiken gällande anmälda brott faktiskt ser ut.

6.3 Vilka, om några, skillnader/likheter finns i rapporteringen av brott när det kommer till att gestalta organiserad brottslighet kontra annan brottslighet som hot eller risk mot samhället?

Anledningen till att vi ville titta på just hot och risker var att Strömbäck (2008) beskriver hur dessa begrepp tar upp en tredje del av Tv-nyheters tid. Vi ville se hur det såg ut i relation till organiserad brottslighet och om det är något som märks av vid rapporteringen, vilket vårt resultat pekar på att det gör.

När vi pratar om att gestalta händelser som ett hot eller risk mot samhället är det både text och bild vi valt att titta på. Som resultaten visar är det både vanligare med publicering av bilder som förstärker en känsla av obehag när det skrivs om organiserad brottslighet men också att det oftare skrivs på ett sätt som känns överdrivet och förstärkt i samband med organiserade brott. Att bilder som upplevs som hot eller risk många gånger publiceras i samband med organiserad brottslighet kan också till viss del ha att göra med vilken typ av bilder det är. När vi har gått igenom vår empiriska data har vi sett många arkivbilder på gängmedlemmar i västar med välkända gänglogotyper på ryggen. Logotyper som är kopplade till kända kriminella organisationer kan lätt upplevas obehagligt, framför allt när logotypen sitter på flertalet stora män. Vill media gestalta händelser som hotfullt kan det därför vara enklare att få fram den känslan i organiserad brottslighet. Det finns säkerligen gott om arkivbilder inom detta område som går att återanvändas, och det blir alltså möjligtvis mer lättillgängligt att skapa denna känsla när det handlar om organiserad brottslighet.

Att det här däremot ser olika ut beroende på publicering i kvällspress alternativt morgonpress det har vi sett och diskuterat under föregående avsnitt. Samtidigt ser vi likheter i att media, oavsett om det är kvällspress eller morgonpress, gärna sätter organiserad brottslighet och mord/dråp i relation till varandra, vilket vi med vårt teoretiska ramverk som grund har anledning att ifrågasätta. Vi har tidigare tagit upp det som Brottsförebyggande rådet (2018) skriver om att en kriminell organisations primära uppgift är att gå i vinst och att tjäna pengar men att i den nyhetsrapportering vi ser är det som organiserad brottslighet i många fall kopplas till är just mord/dråp. Vi återkommer återigen till att världsbilden som media målar upp inte alltid förhåller sig till verkligheten och ser problemen som skapas i och med det.

6.4 Hur gestaltar svensk nyhetsmedia organiserad brottslighet?

Detta är den huvudsakliga forskningsfrågan som vår studie är ämnad att besvara. De resultat som vår kvantitativa undersökning visar är att media framställer organiserad brottslighet på ett sätt som kan göra att läsaren uppfattar organiserad brottslighet som ett större hot. Denna sorts kriminalitet uppfattas också i flera fall rapporteras på ett förstörande sätt och mord/dråp är de händelser som media främst skriver om. Vi har också sett att nyheter som inkluderar kriminella gäng ofta får mer plats än annan brottslighet, då diagram 13 visar resultat på att annan brottslighet har mer än dubbelt så många artiklar från källan TT än den organiserade brottsligheten (43 % respektive 19 %). Att organiserad kriminalitet får så mycket publicitet och plats i media som våra resultat visar är något vi reflekterat över.

I Dick Sundevalls bok "Peter Rätz: Nio år som undercover agent" från 2009, intervjuar han bland annat advokater, åklagare och en kriminolog vid namn Mikael Rying som är expert på mord, eller snarare dödligt våld. Sundevall återger en intervju med Rying där han berättar att många mord som i media tillskrivs den organiserade brottsligheten egentligen inte har med själva gänget att göra. Han berättar vidare att det kan handla om fyllebråk där någon inblandad tillhör ett gäng, men att händelsen trots det i många fall inte är gängrelaterat. I boken presenteras också statistik som visar att under den period organiserad brottslighet växte fram i Sverige, så minskade antalet mord. Vilket inte får ses stämma överens med den bild som media visar oss, vilket resultaten av vår studie presenterar. Vi lever i idag i en värld där arbetet med att informera allmänheten konkurrerar med viljan att tjäna pengar och att sälja, och precis som Pollack (2001) skriver så är brott en säljande produkt. Cirka 2–3 % av all svensk brottslighet utgörs av den organiserade brottsligheten (Sundevall, 2009). Vår studie och de fakta vi presenterat gör att vi ifrågasätter medias gestaltning av den organiserade brottsligheten. Det amerikanska samhället som Alitavoli och Kaveh (2018) beskriver där rädslan för brott ökar i takt med medias rapportering medan brotten minskar är enligt oss inte ett samhälle att eftersträva.

I fem av våra 200 artiklar finns inte vem som har skrivit artikeln publicerat och alla dessa fem berör organiserad brottslighet. Artiklarna utan journalistens namn är alltså få men av vad resultatet visar så förekommer det. Örnebring och Löfgren Nilsson skriver att hot inom journalistiken existerar, en tredjedel av Sveriges journalister blev hotade under 2013 (2013). Svenska Dagbladet publicerar den 9 oktober 2018 en artikel inom samma ämne:

"Detta vet vi om de mördade journalisterna i Europa. Minst tre granskande journalister har mördats på ett år i Europa - i en världsdel där journalister i allmänhet anses vara trygga".

Med detta som bakgrund anser vi att det finns en risk att dessa fem journalister inte skrivit under på grund av rädsla. Grävande journalister kan bevisligen leva under hot och riskera att leva farligt på grund av sitt yrkesval. Det får oss att fundera på om all information som pressen får reda på blir publicerat, eller om rädslan kan göra att mycket information förblir i det dolda. Om detta är verkligheten så kan vår demokrati och yttrandefrihet vara hotad. Media har precis som McCombs och Shaw (1972) förklarar med hjälp av dagordningsteorin trots allt en viss makt över människor i samhället. Om den makten förflyttas till den organiserade gängkriminaliteten kan de få ett rejält grepp om det svenska samhället. Om Sveriges journalistkår skulle känna ett sådant hot skulle det kunna påverka hela samhället.

7. Slutsatser och framtida forskning

Vi har i vårt teoretiska ramverk presenterat teorier som dagordningsteorin, gestaltningsteorin och nyhetsurval vilket flertalet gånger även återkommit i vår analys. Efter genomförande av denna studie blir det påtagligt att det är så här media arbetar, oavsett om det är en morgontidning eller kvällstidning. Studien visar dock att användningen av dessa teorier sker på olika sätt beroende på vilken tidning som det publiceras i. Organiserad brottslighet gestaltas gärna på ett mer förstorat och överdrivet sätt i kvällspress vilket vi diskuterat kan ge en bild som inte speglar verkligheten. Att media här har ett ansvar att förmedla korrekta nyheter kan nog de allra flesta skriva under på samtidigt som vi vet att de tidningar som vi valt att undersöka arbetar i ett vinstgivande syfte vilket gör att det inte alltid går hand i hand. Som läsare vill vi ofta åt de spektakulära nyheterna samtidigt som brott ur ett journalistiskt perspektiv ses som händelser som uppfyller kraven för den mediedramaturgi journalister vill uppnå i sitt skrivande (Pollack, 2001). Därav är organiserad brottslighet ett tacksamt ämne att skriva om både för att det lockar till läsning samtidigt som det uppnår journalistiska krav. Vilket är något som styrks av kriminologiprofessorn Jerzy Zarnecki. Han menar att en ideal kriminaljournalistik vore om journalister informerade allmänheten om brott med syfte att hjälpa människor i samhället. Men han menar också att detta, precis som vi tidigare diskuterat, inte går hand i hand med journalistens syfte där det ofta är det kommersiella som står i fokus. Något som resulterar i att mord/dråp har lättare att få plats i media jämfört med något annat mindre brott just för att det lockar till läsning, vilket vi kan se i resultatet (Zarnecki, 1994).

Vi drar även paralleller till den inledande gallupundersökningen av Alitavoli och Kaveh (2018) som visar en dramatisk minskning av brottslighet i USA mellan åren 1993 och 2014, men samtidigt som frekvensen av brott minskat har allmänhetens rädsla för brott i USA ökat. Vilket förklaras ha ett samband med att media skapat en konstruerad bild av verkligheten på grund av frekvensen av dess brottsrapportering. På samma sätt kan vi se att med den gestaltning som sker kring organiserad brottslighet, i hur media använder sig av bilder, vad de väljer att publicera för typ av brott i relation till organiserad brottslighet och vad de väljer att lägga in för värderingar. Med andra ord kan detta innebära att det ökar allmänhetens rädsla för organiserad brottslighet i samband med att frekvensen gällande organiserad brottslighet ökar i nyhetsrapporteringen. Därför finns det ett gemensamt ansvar, både hos media som borde ha som mål att förmedla en så verklig bild som möjligt men också hos allmänheten som behöver ha en kritisk inställning till vad man läser. Vi vill inte på något sätt förminska organiserad brottslighet eller stå bakom kriminella organisationer. Men med de skillnader vår studie pekar på i hur det gestaltas i jämförelse med annan brottslighet och också mellan olika typer av tidningar menar vi att en överdramatiserad bild

av organiserad brottslighet kan resultera i att vi går runt och är rädda för något som till största sannolikhet inte kommer att hända.

De svar vi kommit fram till utifrån våra frågeställningar är följande:

- Vilka, om några skillnader/likheter finns när organiserad brottslighet gestaltas i jämförelse med annan brottslighet?

Det vi har sett är att organiserad brottslighet gestaltas på ett mer förstorat och överdrivet sätt än annan brottslighet. Journalister lägger i fler fall in personliga åsikter och värderingar vid publicering av en text gällande organiserad brottslighet medan annan brottslighet i de allra flesta fall handlar om texter skrivna på ett objektiva sätt.

- Vilka, om några, skillnader/likheter fanns när organiserad brottslighet framställdes i morgonpress respektive kvällspress under 2017?

I skillnader mellan kvällspress och morgonpress kan vi se, precis som den tidigare forskning vi tagit del av säger, att kvällspress gärna gestaltar organiserad brottslighet på ett mer överdrivet sätt medan i morgonpress håller journalisten sig mer neutral. Även bilder används på ett mer frekvent sätt inom kvällspressen, vilket är ett sätt att stärka sin gestaltning ytterligare. Det vi kan se är att oavsett vilken tidning som publicerar så rapporteras det gärna om mord/dråp i relation till organiserad brottslighet. Skillnaden vi kan se är att morgonpress däremot rapporterar mer om kriminella organisationer i relation till ekobrott något som nästintill inte nämns inom kvällsjournalistiken.

- Vilka, om några, skillnader/likheter finns i rapporteringen av brott när det kommer till att gestalta organiserad brottslighet kontra annan brottslighet som hot eller risk mot samhället?

När vi studerat om organiserad brottslighet gestaltas på ett sätt som ger allmänheten en känsla av hot eller risk har vi valt att titta både på text och bild. När det kommer till bilder kan vi se att media i fler fall använder sig av bilder när man gestaltar organiserad brottslighet men också att dessa oftare, jämfört med annan brottslighet, förstärker känslan av hot och risk. Som beskrivet ovan gestaltas texten i fler fall på ett mer förstorat och överdrivet sätt när media skriver om organiserad brottslighet vilket också i flera fall ger en förstärkt känsla av att hot och risk. Tittar vi på brottsrapporteringen gällande organiserad brottslighet är det mord/dråp som toppar den statistiken. Med tanke på den information vi tagit del av från Brottsförebygganderådet (2018) där de beskriver att ekobrott är det som främst kopplas till organiserad brottslighet, och inte

mord/dråp som media får det att framstå, gör att vi ser detta som ännu ett sätt som ökar känslan av hot och risk i relation till organiserad brottslighet.

- Hur gestaltas organiserad brottslighet i svensk nyhetsmedia?

Vår huvudsakliga forskningsfråga lyder “hur gestaltas organiserad brottslighet i svensk nyhetsmedia” och vi tog fram övriga tre forskningsfrågor som underfrågor för att på ett mer djupgående sätt besvara vår huvudfråga. Som vi presenterat tidigare är det vi har sett att organiserad brottslighet gestaltas i många fall på ett överdrivet och förstorat sätt. Media använder sig gärna av bilder för att förstärka gestaltningen ytterligare och vi ser fler fall där media använder sig av bilder för att förstärka känslan av hot och risk. I den brottsrapportering vi ser sätts organiserad brottslighet i flertalet fall i relation till mord/dråp och att detta stärker känslan av hot och risk hos allmänheten ytterligare. Att som journalist skriva under med sitt namn förekommer i nästintill alla artiklar men den skillnad vi ser är att i enstaka artiklar som handlar om organiserad brottslighet så finns inte namnet publicerat medan i annan brottslighet är alla artiklar publicerade med namn. Det är för få artiklar för att kunna se ett samband men vi ser det ändå som något värt att nämna med tanke på den tidigare forskning vi tagit del av gällande hot inom journalistiken. När vi tittat på att publicera namn på misstänkt skiljer det sig något åt mellan organiserad brottslighet och annan brottslighet. Anledningen som diskuteras är att misstänkta som tillhör en kriminell organisation gärna benämns i samband med gängnamnet, vi använde oss tidigare av exemplet “Hells-Angels mannen” vilket är något vi stött på ett flertal gånger under tiden vi tagit fram vårt empiriska material. Vi ser det här som ett sätt att stärka sin gestaltning ytterligare och vi tror också detta är anledningen till att det skiljer sig i denna fråga mellan organiserad brottslighet och annan kriminalitet.

I avsnittet om metodologiska problem nämner vi hur studien inte kan ses som helt objektiv och att det är en av de svaga sidorna när det kommer till genomförandet av en innehållsanalys (Bryman, 2018). Trots det har vi gjort vårt yttersta att arbeta emot detta med hjälp av ett tydligt och genomarbetat kodschema med tillhörande kodinstruktioner. Vi har redan under studiens start gått in med en medvetenhet att det inte helt går att komma ifrån att vi som kodare går in med egna värderingar och förkunskaper, vilket kan ha påverkan på tolkningen av det empiriska resultatet. Bryman (2018) beskriver också hur det är svårt att genom en innehållsanalys få svar på varför-frågor. Det resultat som presenterats innehåller därför inga sådana svar utan diskuteras istället i analysen där vi med grund av det framtagna teoretiska ramverket försöker att resonera kring varför vi fått de resultat vi har fått.

När vi tittat på och studerat den tidigare forskning som vi har tagit del av har vi, som många inom samma område, utgått mycket från Pollack och hennes studier och främst när det gäller sambandet mellan brott och media. Ett område som vi ser som ganska utstuderat, både relationen dem emellan men likaså de båda begreppen var för sig. Det vi däremot har svårt att hitta är tidigare forskning som behandlar just organiserad brottslighet. Vi saknar en hel del statistik inom ämnet som hade hjälpt oss stärka vår studie ytterligare men också att vi saknar studier där organiserad brottslighet och media sätts i relation till varandra. Med tanke på att organiserade brott får så pass stor plats i media anser vi att det borde ses som ett ämne värt att studera och vi ser möjligheten till fler liknande studier inom ämnet som ett förslag till framtida forskning. Att vi har ett relativt begränsat empiriskt material gör att vi trots intressanta skillnader bara kunnat titta på vad resultatet pekar på. Med ett större material skulle liknande studier kunna genomföras för att möjliggöra för generalisering, hur det ser ut i media i stort gällande gestaltning av organiserad brottslighet. För trots att våra resultat pekar åt samma håll är vårt studerade material för litet för att kunna dra generaliserande slutsatser.

Samtidigt, som beskrivet ovan, ges det inga svar på varför-frågor i denna studie utan detta diskuteras bara i kapitlet "Analys och diskussion". Vi skulle därför se en kvalitativ studie där man bygger vidare på denna studie och istället tittar på varför organiserad brottslighet gestaltas på det sättet det gör. En studie som istället bör vara mer djupgående och titta på människorna bakom texterna och titta på vad det kommer sig att man gärna gestaltar organiserad brottslighet på ett visst sätt jämfört med annan typ av kriminalitet.

8. Implikationer för samhället och arbets-/yrkesliv

Vår studie och den tidigare forskning vi tagit fram visar att brott generellt värderas högt när det kommer till den nyhetsvärdering och det nyhetsurval som media gör (Galtung & Ruge, 1965). Pollack (2001) beskriver också att tidigare forskning har visat att våldsbrott får mer publicitet än brott om ekonomisk brottslighet, vilket vår studie styrker. Mord är ett ämne som, precis som Pollack (2001) skriver, ger bra förutsättningar för den mediedramaturgi media vill uppnå, vilket ger ämnet en samhällsrelevans. Människor blir påverkade på olika sätt av media. Journalister har en makt över människor som de sällan själva vet om eller tänker på. McCombs & Shaw (1972) förklarar dagordningsteorin som det inflytande media har på människors dagordning och världsbild. Skriver media i stor utsträckning om mord, vilket vårt resultat visar att de gör, kan människor få en snedvriden bild av verkligheten som media konstruerat, där det ser ut som att mord och andra negativa händelser är det enda som händer ute i världen. Detta är ett fenomen som Alitavoli och Kaveh (2018) med hjälp av sin rapport visar att det faktiskt har pågått i flera år i USA. Denna studie vill vi därför öka medvetenheten i samhället.

Vår undersökning är inriktad på hur just *organiserad* brottslighet gestaltas i media vilket, enligt oss, gör att samhällsrelevansen ökar ytterligare. Det finns nämligen ont om tidigare forskning som är fokuserat på den organiserade kriminaliteten och relationen till media. Vi har tidigare nämnt en mexikansk artikel skriven av Muniz och Ramirez (2016) som tar upp ämnet men hittar inte några undersökningar som är skrivna geografiskt nära. Vi anser därför att vår undersökning visar resultat som kan vara ny information och därmed viktigt att uppmärksamma. Ett betydelsefullt utfall av studien är, som beskrivet under avsnittet "resultat", att den organiserade brottsligheten i betydligt fler fall än annan kriminalitet upplevs rapporteras om på ett förstorat sätt (se diagram 4). Resultat av undersökningen visar också att tillhörande bilder till artiklar i fler fall upplevs som hot eller risk när det handlar om organiserad brottslighet (se diagram 2). Med stöd av vår tidigare forskning och de teorier vi tagit del av förstår vi att anledningen till detta är att media arbetar på detta sätt, för att locka till läsning. I nyhetsvärderingar & urval, gestaltningsteorin och kriminaljournalistik ser vi sambandet och förstår varför organiserad brottslighet får så mycket publicitet som det bevisligen får. Dessa teorier gör också att vi begriper varför de kriminella organisationerna gestaltas i hög grad och framställs som hotfulla för samhället. Detta är dock information som fler bör ta del av för att öka medvetenheten i samhället.

En annan viktig del av vår studie är de skillnader som upptäcktes i morgonpress respektive kvällspress. Våra presenterade resultat visar att kvällspress betydligt oftare har förstärker känslan de vill förmedla i artikeln med hjälp av en eller flera bilder. Kvällspress gestaltar också deras

innehåll, oavsett vilket brott det handlar om, på ett förstorat sätt mycket oftare än vad morgonpress gör. Återigen har vår studie hög samhällsrelevans då skillnaderna i brottsrapportering när det kommer till morgonpress och kvällspress påverkar samhället. De som läser kvällspress kan få en helt annan världsbild än de som istället väljer att läsa morgonpress, återigen blir dagordningsteorin relevant.

Utöver den samhällsrelevans som vi anser att vår studie har är det också en studie som är av betydelse för flera yrkesgrupper. Våra resultat, analys och slutsatser visar att hur organiserad brottslighet gestaltas i media är något som kan påverka en väldigt stor del, om inte samtliga, av befolkningen. Detta i sin tur ger effekt på samhället i stort och det är därmed en studie som kan vara betydande för makthavare i landet. Politiker, rättsväsende och andra myndigheter bör vara väl medvetna om hur medias rapportering av brott i allmänhet, men den organiserade kriminaliteten i synnerhet, ger verkan på publiken och därmed det samhälle de ska styra. Undersökningen är även relevant för Polismyndigheten då den bild av organiserad brottslighet som media rapporterar om faktiskt till stor del blir en rapportering av deras arbete. Människor kan utefter detta också få medias konstruerade bild av Polismyndigheten och deras verksamhet. Detta gör att vi faktiskt anser att studien kan vara nyttig för så många anställda inom dessa myndigheter som möjligt, oavsett position i organisationerna.

Källor

Elektroniska

Alitavoli, R., Kaveh, E. (2018). *The U.S. Media's Effect on Public's Crime Expectations: A Cycle of Cultivation and Agenda-Setting Theory*. *Societies*, 8(3), 58. doi: 10.3390/soc8030058

Brottsförebyggande rådet. (2018). Organiserad brottslighet. Hämtad 2018-12-10 från <https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/organiserad-brottslighet.html>

Brottsförebyggande rådet (2018). Statistik. Hämtad 2019-01-17 från <https://bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper.html>

Holmbom, A. (2018). Detta vet vi om de mördade journalisterna i Europa. Hämtad 2018-12-13 från <https://www.svd.se/detta-vet-vi-om-de-mordade-journalisterna-i-europa>

Löfgren Nilsson, M., & Örebring, H. (2016) Journalism Under Threat, *Journalism Practice*, 10:7, 880-890. Hämtad 2018-12-07 från <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/17512786.2016.1164614?needAccess=true>

McCombs, M, E., & Shaw, D, L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176-187.

Muniz, C., Ramirez, J. (2016). Framing organized crime and entrepreneurs' reactions in Mexico: variations in the International Press. *Trends in Organized Crime*, 21(1), 24-41.

Pollack, E. (2001). *En studie i medier och brott*. (Doktorsavhandling, Stockholms Universitet, Stockholm). Hämtad från https://www.researchgate.net/profile/Ester_Pollack/publication/35007483_En_studie_i_medier_och_brott/links/57177f7b08ae09ceb264a9be/En-studie-i-medier-och-brott.pdf?origin=publication_detail

Strömbäck, J. (2008). *På nyhetsmediernas agendor: En studie av hot och risker i det svenska nyhetsurvalet i morgonpress, kvällspress och TV* (Studier i politisk kommunikation: 2008:18). Hämtad från Demokratiinstitutets webbplats: <http://miun.diva-portal.org/smash/get/diva2:127561/FULLTEXT01.pdf>

Strömbäck, J., Andersson, F. & Nedlund, E. (2017). *Invandring i media. Hur rapporterade svenska tidningar åren 2010-2015?* (2017:6). Hämtad 2018-11-13 från: <http://miun.diva-portal.org/smash/get/diva2:1140688/FULLTEXT01.pdf>

TU - Medier i Sverige. (2017). Branchfakta 2017 (juni). Hämtad 2018-11-14 från: https://tu.se/wp-content/uploads/2016/03/Mediefakta_sajten_2017_juni_16.pdf

Örnebring, H., & Jönsson, A.M. (2004). *Tabloid journalism and the public sphere: a historical perspective on tabloid journalism*, *Journalism Studies*, 5:3, 283-295. Hämtad 2018-12-07 från <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1461670042000246052?needAccess=true>

Tryckta

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB.

Galtung, J., Ruge, M.H. (1965). The Structure of Foreign News
The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. *Journal of Peace Research* 2(1), 64-90.

Leth, G. (1994). Kriminaljournalistik i historiskt perspektiv. I Gadd, P (Red.), *Mord, blod och moral*. (s. 11-31). Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Mosander, J. (1994). Kriminaljournalistik - allmänt och specifikt. I Gadd, P (Red.), *Mord, blod och moral*. (s. 32-47). Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Nilsson, M. (2015). Bildjournalistikens innehåll. I Karlsson, M., Strömbäck, J (Red.), *Handbok i journalistikforskning*. (s. 283-295). Lund: Studentlitteratur.

Nilsson, Å. (2013). Kvantitativ innehållsanalys. I Ekström M., & Larsson, L. (Red), *Metoder i kommunikationsvetenskap*. (s. 119-152). Lund: Studentlitteratur.

Sarnecki, J. (1994). Brott, journalistiken och verkligheten. Kriminaljournalistikens betydelse för samhället. I Gadd, P (Red.), *Mord, blod och moral*. (s. 48-64). Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Strömbäck, J. (2015). Journalistikens nyhetsurval och nyhetsvärderingar. I Karlsson, M., & Strömbäck, J (Red.), *Handbok i journalistikforskning* (s. 151-166). Lund: Studentlitteratur.

Tham, H. (2018). *Kriminalpolitik - Brott och straff i Sverige sedan 1965*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.

Bilagor

Urval medier: Svenska Dagbladet, Dagen Nyheter, Aftonbladet, Expressen

Tidsperiod: 2017

Urvalsmetod annan brottslighet:

Syntetisk vecka (2017)

Måndag v. 19 - den 8 maj

Tisdag v. 34 - den 22 augusti

Onsdag v. 24 - den 14 juni

Torsdag v. 16 - den 20 april

Fredag v. 3 - den 20 januari

Lördag v. 26 - den 1 juli

Söndag v. 30 - den 30 juli

Sökord annan brottslighet: Brott, polis, åklagare, våld

Sökord organiserad brottslighet: Organiserad brottslighet, Hells Angels, Bandidos

Kodschema

1. ID-nummer.

2. Rubrik.

3. I vilken tidning finns artikeln? 1. Svenska Dagbladet. 2. Dagens Nyheter. 3. Aftonbladet. 4. Expressen

4. Vilket datum är den publicerad?

5. Bild/bilder? 1. Ja 2. Nej

6. Typ av bild? 1. Arkivbild. 2. Tagen på plats. 3. Porträttbild 4. Fler alternativ 5. Har ej bild

7. Ger bilden känsla av trygghet 1. Ja. 2. Nej 3. Har ej bild

8. Ger bilden känsla av hot/risk? 1. Ja. 2. Nej 3. Har ej bild

9. Organiserad brottslighet? 1. Ja. 2. Nej

10. Typ av brott. 1. Mord/dråp/försök till mord. 2. Sexualbrott. 3. Våldsbrott. 4. Ekobrott. 5. Rån. 6. Narkotikabrott. 7. Skadegörelse 8. Annat

11. Omnämns någon kriminell organisation? 1. Ja 2. Nej

12. Finns journalistens namn publicerad? 1. Ja. 2. Nej. 3. TT

13. Gestaltningen. 1. Överdriver. 2. Förminskar 3. Varken eller

14. Journalistens text. 1. Objektiv. 2. Subjektiv

15. Omnämns namn på offer? 1. Ja. 2. Nej. 3. Finns ej offer

16. Omnämns namn på misstänkt individ? 1. Ja. 2. Nej. 3. Finns ej misstänkt.

17. Källor? 1. Polis. 2. Annan myndighet. 3. Anonym tipsare. 4. Offer/anhörig till offer. 5. Misstänkt/anhörig till misstänkt. 6. Vittnen 7. Flera, annan eller ingen publicerad källa

Kodinstruktioner

1. ID-nummer.

Skall innehålla ett unikt ID-nummer, siffra mellan 1-200, för varje enskild artikel.

2. Rubrik.

Skall ange rubrik på artikeln.

3. I vilken tidning finns artikeln? 1. Svenska Dagbladet. 2. Dagens Nyheter. 3. Aftonbladet. 4. Expressen

Skall ange vilken tidning artikeln är publicerad i.

4. Vilket datum är den publicerad?

Skall ange vilket datum som artikeln publicerades i formen 2017-XX-XX.

5. Bild/bilder? 1. Ja. 2. Nej

Skall ange om bild finns med i artikeln. Video på webben räknas inte som bild.

6. Typ av bild? 1. Arkivbild. 2. Tagen på plats. 3. Porträttbild 4. Fler alternativ 5. Har ej bild
Om bild finns med ska denna variabel ange vad för typ av bild det är. Om det är en allmän bild från ett bildarkiv, en bild tagen på plats där något hänt, eller en porträttbild (eller liknande) på

någon. Är det en bild på en person på plats är det en bild tagen på plats. Även en censurerad porträttbild räknas som porträttbild.

7. Ger bilden känsla av trygghet? 1. Ja. 2. Nej. 3. Har ej bild

Om bild finns med i artikeln ska denna variabel ange om kodaren upplever att bilden ger en känsla av trygghet. Tecken att leta efter här är ljusa bilder, poliser, att brottet är ”upplarat”

8. Ger bilden känsla av hot/risk? 1. Ja. 2. Nej. 3. Har ej bild

Om bild finns med i artikeln ska denna variabel ange om kodaren upplever att bilden ger en känsla av hot/risk. Tecken att leta efter här är mörka bilder, loggor till kriminella gäng, porträttbilder som vill trycka på att personen i fråga är farlig, bilder tagna från brottet

9. Organiserad brottslighet? 1. Ja. 2. Nej

Denna variabel skall ange om artikeln i fråga handlar om organiserad brottslighet.

10. Typ av brott. 1. Mord/dråp/försök till mord. 2. Sexualbrott. 3. Våldsbrott. 4. Ekobrott. 5. Rån. 6. Narkotikabrott. 7. Skadegörelse 8. Annat

Variabeln skall ange vilket brott som artikeln främst handlar om. Handlar det alltså om två eller fler brott ska det ändå kodas efter det som artikeln främst handlar om.

11. Omnämns någon kriminell organisation? 1. Ja 2. Nej

Denna variabel skall ange om någon kriminell organisation omnämns i artikeln. I detta ingår specifika namn (t.ex. Hells Angels), men också om mer allmänna begrepp så som ”gänget”, ”kartellen” osv används.

12. Finns journalistens namn publicerad? 1. Ja. 2. Nej. 3. TT

Variabeln skall ange om journalisten offentligt publicerat sitt namn vid artikeln. Sista alternativet används om tidningen tagit texten från TT Nyhetsbyrån.

13. Gestaltningen. 1. Överdriver. 2. Förminskar 3. Varken eller

Denna variabel skall ange om kodarna upplever att brottet gestaltas på ett sätt som gör att händelsen förminskas, överdrivs eller ingetdera. I denna variabel skall kodarna fokusera på hur ord används i gestaltningen och kodarna ska främst försöka tolka karaktärsdrag när det kommer

till ordval och hur de väljer att betona och vinkla sina texter. Till exempel om ”extremt farlig” används istället för att skriva ”farlig”, eller om ”småbarnsmamman” används istället för ”kvinnan”.

14. Journalistens text. 1. Objektiv. 2. Subjektiv

Variabeln skall ange om kodarna upplever att artikeln är på offer/misstänkt sida, eller om den är skriven objektivt och inte lägger in några värderingar i texten.

15. Omnämns namn på offer? 1. Ja. 2. Nej. 3. Finns ej offer

Variabeln anger om namn på offer publiceras. I namn på offer ingår också allmänt kända smeknamn som endast går att koppla till denna individ.

16. Omnämns namn på misstänkt individ? 1. Ja. 2. Nej. 3. Finns ej misstänkt.

Variabeln anger om namn på misstänkt publiceras. I namn på misstänkt ingår också allmänt kända smeknamn som endast går att koppla till denna individ.

17. Källor? 1. Polis. 2. Annan myndighet. 3. Anonym tipsare. 4. Offer/anhörig till offer. 5.

Misstänkt/anhörig till misstänkt. 6. Vittnen 7. Flera, annan eller ingen publicerad källa

Denna variabel skall ange om artikeln skriver ut någon källa till informationen. Källor som tidningen tagit del av i andra hand räknas som andrahandskällan, med undantag av TT Nyhetsbyrån.

